جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم تحقیقات و فناوری

مشخصات کلی، برنامه و سر فصل دروس

دوره کارشناسی معارف اسلامی

(خاص مرکز جهانی علوم اسلامی)

مصوب پانصد و نود و نهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

مورخ ۱۳۸۵/۷/۲۲

بسم الله الرحمن الرحیم

برنامه آموزشی دوره کارشناسی معارف اسلامی

(خاص مرکز جهانی علوم اسلامی)

گروه: علوم انسانی **کمیته تخصصی:الهیات و معارف اسلامی**

رشته: معارف اسلامی **گرایش:**

دوره: کارشناسی **کد رشته:**

شورای عالی برنامه ریزی در جلسه مورخ ۱۳۸۵/۷/۲۲ بر اساس طرح دوره کارشناسی معارف اسلامی (خاص مرکز جهانی علوم انسانی) که توسط گروه علوم انسانی تهیه شده و به تایید رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل(مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرده و مقرر می دارد:

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی معارف اسلامی (خاص مرکز جهانی علوم اسلامی) از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها وموسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم الاجرا است.

الف: دانشگاهها و موسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می شوند.

ب: موسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم ، تحقیقات وفناوری و بر اساس قوانین تاسیس می شوند وبنا بر این تابع مصوبات شورای گسترش آموزش عالی می باشند.

ج: موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) این برنامه از تاریخ ۸۵/۷/۲۲ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره **کارشناسی معارف اسلامی (خاص مرکز جهانی علوم اسلامی)**

در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می شود.

رای صادره پانصد و نود و نهمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۸۵/۷/۲۲

درخصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی معارف اسلامی

(خاص مرکز جهانی علوم اسلامی)

۱) برنامه آموزشی دوره که از طرف گروه پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصوب رسید.

۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

رای صادره ۵۹۹ جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۸۵/۷/۲۲ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی معارف اسلامی صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر محمدمهدی زاهدی

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

رونوشت:

- به معاونت محترم آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

دکتر رجبعلی بزنونی

دبیر شورای گسترش

فصل اول: مشخصات کلی دوره‌ی کارشناسی رشته‌ی معارف اسلامی

مرکز جهانی علوم اسلامی

تعریف:

دوره‌ی کارشناسی رشته‌ی معارف اسلامی، عبارت است از مرحله‌ای که فراگیران با دروس تخصصی رشته‌ی مربوط آشنا شده، و در پایان موفق به اخذ مدرک کارشناسی در آن رشته می‌شوند.

اهداف کلّی دوره

- تربیت کارشناس آشنا به معارف اسلامی و مسایل ویژه‌ی زنان؛*
- آشنا ساختن دانش پژوهان با مهم‌ترین متون معارف اسلامی؛
- پرورش روح تحقیق و پژوهش در فراگیران؛
- تربیت فراگیران مستعد برای ورود به دوره‌ی کارشناسی ارشد.

اهداف و سیاست‌های آموزشی

- ایجاد زمینه‌ی تعالی اخلاقی و معنوی فراگیران؛
- ایجاد توانایی تحقیق، تدریس، تبلیغ از طریق کسب مهارت های لازم؛
- ایجاد توانایی استفاده از متون عربی (فقهی، اصول، کلامی، تفسیری و ...)؛
- آشنایی با مباحث فقه و اصول در حد نیاز؛
- توجّه بیشتر به دروس مورد نیاز منطقه‌ای؛
- اهتمام به آشنایی با مباحث کاربردی ویژه‌ی زنان.

طول دوره و شکل آن

- دوره‌ی کارشناسی رشته‌ی معارف اسلامی به دلیل تلفیق دروس تخصصی با دروس رایج حوزوی مدت چهار سال ارایه می‌شود که حسب نیاز و ضرورت تا یک سال دیگر قابل تمدید است.
- نظام و شکل دوره به صورت ترمی واحدی خواهد بود.
- هر واحد درسی نظری ۱۶ ساعت و هر واحد درسی عملی ۳۲ ساعت است.

* دوره‌ی کارشناسی رشته‌ی معارف اسلامی با اولویت فراگیران خواهران غیر ایرانی در مرکز جهانی علوم اسلامی، تنظیم شده است.

تعداد و نوع واحدهای درسی

تعداد کل واحدهای درسی دوره‌ی کارشناسی رشته‌ی معارف اسلامی ۱۵۳ واحد است که جدول آن به شرح زیر است:

محورهای دروس

ردیف	محورهای دروس	تعداد واحد
۱	دروس پایه	٥٤
۲	دروس عمومی	۲۱
۳	دروس تخصصی	٦۰
٤	دروس فوق برنامه	۱۸
	جمع کل	۱٥۳

اهمّیت و ضرورت

بخش عظیمی از جمعیت جامعه را زنان تشکیل می‌دهند از سوی دیگر، نیاز زنان مسلمان به ضرورت و شناخت معارف اسلامی و نیز مسایل خانواده و وظایف ویژه‌ی زنان و تربیت زنان مبلّغه و مدرّسه متناسب با نیازهای کشورهای اسلامی، تأسیس رشته‌ی معارف اسلامی از اهمّیت ویژه‌ای برخوردار است تا ضمن آن نیاز جهان اسلام به خواهران مبلّغه و کارشناس معارف اسلامی تأمین گردد.

نقش و توانایی

دانش آموختگان این رشته با مطالعه و تحصیل دروس معارف اسلامی می‌توانند، مبلّغ و مدرّس مسایل معارفی شوند و نقش مؤثری در اعتلای فرهنگ اصیل اسلامی و شناساندن آن به مردم جهان به ویژه زنان مسلمان ایفا کنند و با کسب معلومات نسبی در دوره‌های بعدی ادامه‌ی تحصیل دهند و به اهداف عالی آن سطوح دست یابند.

فصل دوم

جدول عناوین دروس

الف) دروس پایه

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت			پیش نیاز	توضیحات
			جمع	نظری	عملی		
۱	صرف (۱)	٤	۸۰	٤۸	۳۲		
۲	صرف (۲)	۳	٦٤	۳۲	۳۲	صرف (۱)	
۳	نحو (۱)	۳	٤۸	٤۸	–	صرف (۲)	
٤	نحو (۲)	٥	۹٦	٦٤	۳۲	نحو (۱)	
٥	نحو (۳)	٥	۹٦	٦٤	۳۲	نحو (۲)	
٦	تجزیه و ترکیب	۲	٤۸	۱٦	۳۲	نحو (۳)	
۷	متن خوانی و درک متن	۲	٤۸	۱٦	۳۲	نحو(۳) و تجزیه و ترکیب	
۸	آشنایی با دانش فقه	۲	۳۲	۳۲	–		
۹	تفسیر مقدماتی	۲	۳۲	۳۲	–	آشنایی با علوم قرآن	
۱۰	منطق مقدماتی	۲	۳۲	۳۲	–		
۱۱	منطق	٤	٦٤	٦٤	–	منطق مقدماتی	
۱۲	فلسفه اسلامی مقدماتی	۲	۳۲	۳۲	–		
۱۳	فلسفه اسلامی	۲	۳۲	۳۲	–	فلسفه اسلامی مقدماتی	
۱٤	آشنایی با علوم قرآن	۲	۳۲	۳۲	–		
۱٥	روش آموزش قرآن	۱	۳۲	–	۳۲		
۱٦	تجوید تکمیلی	۱	۳۲	–	۳۲	روش آموزش قرآن	
۱۷	حفظ موضوعی قرآن (۱)	۱	۳۲	–	۳۲		
۱۸	حفظ موضوعی قرآن (۲)	۱	۳۲	–	۳۲	حفظ موضوعی قرآن (۱)	
۱۹	آشنایی با صحیفه سجادیه	۲	۳۲	۳۲	–		
۲۰	آشنایی با نهج البلاغه	۲	۳۲	۳۲	–		
۲۱	آشنایی با منابع علوم اسلامی	۱	۱٦	۱٦	–		
۲۲	مدیریت فرهنگی	۱	۱٦	۱٦	–	روش تبلیغ	
۲۳	روش تدریس	۱	۳۲	–	۳۲		
۲٤	روش تبلیغ	۱	۳۲	–	۳۲	**اندیشه اسلامی (۲)**	
۲٥	تاریخ عمومی ادیان	۲	۳۲	۳۲	–		
	جمع کل	**٥٤**	**۱۳۷٦**	**۷۰٤**	**۳٥۲**		

ب) دروس عمومی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت			پیش نیاز	توضیحات
			جمع	نظری	عملی		
۱	اندیشه اسلامی (۱)	۲	۳۲	۳۲	–		
۲	اندیشه اسلامی (۲)	۲	۳۲	۳۲	–	اندیشه اسلامی (۱)	
۳	تاریخ تحلیلی صدر اسلام	۲	۳۲	۳۲	–		
٤	اندیشه سیاسی اجتماعی امام خمینی	۲	۳۲	۳۲	–	اندیشه اسلامی (۲)	
٥	ادبیات فارسی	۲	٤٨	٤٨	–		
٦	تربیت بدنی	۲	٤٨	١٦	۳۲		
۷	اخلاق و تربیت اسلامی (۱)	۲	۳۲	۳۲	–	تفسیر مقدماتی	
۸	تفسیر موضوعی قرآن (۱)	۲	۳۲	۳۲	–		
۹	تنظیم خانواده	۱	١٦	١٦	–		
۱۰	زبان خارجی (۱)	۲	١٦	١٦	–		
۱۱	زبان خارجی (۲)	۱	۳۲	۳۲	–	**زبان خارجی (۱)**	
	جمع واحد	۲۱	۳۳٦	۳۰٤	۳۲		

ج) دروس تخصصی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت			پیش نیاز	توضیحات
			جمع	نظری	عملی		
۱	نحو تکمیلی	۱	۳۲	–	۳۲	نحو (۳)	
۲	فقه (۱)	٤	٦٤	٦٤	–	آشنایی با دانش فقه	
۳	فقه (۲)	٤	٦٤	٦٤	–	فقه (۱)	
٤	فقه (۳)	٤	٦٤	٦٤	–	فقه (۲)	
٥	فقه (٤)	٤	٦٤	٦٤	–	فقه (۳)	
٦	اصول فقه	٥	۸۰	۸۰	–	منطق و نحو (۳)	
۷	آشنایی با رجال و درایه	۲	۳۲	۳۲	–		
۸	آشنایی با فرق و مذاهب اسلامی	۲	۳۲	۳۲	–		
۹	آشنایی با عرفان اسلامی	۲	۳۲	۳۲	–		
۱۰	شیعه شناسی	۲	۳۲	۳۲	–		
۱۱	تاریخ زندگانی و سیره معصومین (ع) (۱)	۲	۳۲	۳۲	–	تاریخ تحلیلی صدر اسلام	
۱۲	تاریخ زندگانی و سیره معصومین (ع) (۲)	۲	۳۲	۳۲	–	تاریخ زندگانی و سیره معصومین (ع) (۱)	
۱۳	تاریخ زندگانی و سیره معصومین (ع) (۳)	۲	۳۲	۳۲	–	تاریخ زندگانی و سیره معصومین (ع) (۲)	
۱٤	تفسیر ترتیبی (۱)	۲	۳۲	۳۲	–	تفسیر مقدماتی	
۱٥	تفسیر ترتیبی (۲)	۲	٤۸	۱٦	۳۲	تفسیر ترتیبی (۱)	
۱٦	تفسیر موضوعی قرآن (۲)	۲	۳۲	۳۲	–	تفسیر موضوعی قرآن (۱)	
۱۷	کلام اسلامی (۱)	۲	۳۲	۳۲	–	اندیشه اسلامی (۲)	
۱۸	کلام اسلامی (۲)	۲	۳۲	۳۲	–	کلام اسلامی (۱)	
۱۹	کلام اسلامی (۳)	۲	۳۲	۳۲	–	کلام اسلامی (۲)	
۲۰	کلام اسلامی (٤)	۲	۳۲	۳۲	–	کلام اسلامی (۳)	
۲۱	کلام تطبیقی	۲	۳۲	۳۲	–	کلام اسلامی (٤-۱)	کلام امامیه و مذاهب دیگر
۲۲	اخلاق و تربیت اسلامی (۲)	۲	۳۲	۳۲	–	اخلاق و تربیت اسلامی (۱)	
۲۳	اخلاق و تربیت اسلامی (۳)	۲	۳۲	۳۲	–	اخلاق و تربیت اسلامی (۲)	
۲٤	زن در اسلام (۱)	۲	۳۲	۳۲	–		
۲٥	زن در اسلام (۲)	۲	۳۲	۳۲	–	زن در اسلام (۱)	
	جمع کل	٦۰	۹۹۲	۹۲۸	٦٤		

د) دروس فوق برنامه الزامی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت			پیش نیاز	توضیحات
			جمع	نظری	عملی		
۱	روش تحقیق و نگارش	۲	٤٨	١٦	۳۲		
۲	کاروزری نویسندگی و ترجمه	۲	٤٨	١٦	۳۲		
۳	آشنایی با تاریخ و فرهنگ ایران	۲	۳۲	۳۲	–		
٤	روانشناسی عمومی	۲	۳۲	۳۲	–		
٥	روانشناسی اجتماعی	۲	۳۲	۳۲	–	روانشناسی عمومی	
٦	مشاوره تحصیلی – تربیتی	۲	۳۲	۳۲	–		
۷	تفسیر ترتیبی (۳)	۲	٤٨	١٦	۳۲	تفسیرترتیبی (۲)	
۸	تفسیر موضوعی قرآن (۳)	۲	۳۲	۳۲	–	تفسیر موضوعی قرآن (۲)	
۹	نیازهای منطقه ای	۲	۳۲	۳۲	–		بدرخواست فراگیران موضوعات مورد نیاز تدریس خواهد شد.
	جمع واحد	۱۸	۳۳٦	۲٤۰	۹٦		

تذکر: تحقیق پایانی (تدوین مقاله‌ی تحقیقی در سطح کارشناسی) برای همه شرکت کنندگان دوره، الزامی است.

فصل سوم

سرفصل دروس

صرف (۱)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: ۳ واحد نظری و ۱ واحد عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با ساختار کلمه و مباحث بخش فعل صرف.

سرفصل دروس:

- **تعریف، فایده و موضوع علم صرف**
- **تعریف کلمه و اقسام آن**
- **حروف اصلی و زاید**
- **بناء** (اسم و فعل)
- **وزن و قواعد آن**
- **ابواب ثلاثی مجرّد** (ماضی، مضارع و امر باب های ثلاثی مجرد): در این مرحله صرفاً فعل صحیح و سالم آموزش داده شود.
- **لازم و متعدّی**
- **معلوم و مجهول**
- **حالات فعل مضارع** رفع،نصب،جزم،(تأکیدبر علائم رفع و نصب و جزم است نه عوامل آن ها) نفی و استفهام)
- **فعل مضاعف و قواعد ادغام**
- **فعل مهموز و قواعد تخفیف همزه**
- **فعل معتل** (مثال، اجوف، ناقص، لفیف، قواعد عمومی و خصوصی اعلال)
- **ابواب ثلاثی مزید** (با تأکید بر باب های مشهور و بیان معانی آن ها)
- **ابواب رباعی** (مجرّد و مزید فیه و بیان معانی آن ها)
- **فعل مؤکّد** (نون تأکید ثقیله و خفیفه)
- **فعل صناعی**
- **فعل متصرّف و غیر متصرّف**
- **جدول تجزیه فعل**

منابع پیشنهادی:

اصلی:

ـ آموزش صرف؛ (متن آموزشی مرکز)

ـ صرف ساده

فرعی:

ـ علوم العربیه؛ هاشم حسینی

ـ مبادی العربیه؛ بخش صرف

ـ خلاصة الصرف

راه کارهای اجرایی:

- پس از گذراندن دو/ سوم موضوعات سرفصل، ۳ساعت جهت آشنایی با روش استفاده از معاجم لغت اختصاص یابد.

ـ در واحد عملی، ارایه ی جداول و تمارین مناسب با تأکید بر استفاده از آیات و روایات لازم است.

ـ استفاده از آیات و روایات در متن و تمارین کتاب ضروری است.

ـ در طول دوره به تناسب به «ترجمه ی افعال» توجّه شود.

صرف (۲)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: ۲ واحد نظری و ۱ واحد عملی

پیش نیاز: صرف (۱)

هدف: آشنایی با مباحث بخش اسم صرف.

سرفصل دروس:

- **تعریف، بناء و اوزان اسم**
- **اقسام اسم به لحاظ حرف آخر** (منقوص، مقصور، ممدود، صحیح، شبه صحیح)
- **قواعد اعلال اسم** (فقط قواعد جاری در اسم مطرح می شود)
- **اسم ذات و معنی** (تعریف و مثال)
- **مصدر**(تعریف، نحوه ی ساختن و احکام مصادر (اصلی، میمی، صناعی، مرّه، نوعی)
- **اسم مصدر**
- **مذکّر و مؤنّث** (علایم تأنیث، اقسام مؤنث (حقیقی، مجازی، لفظی، معنوی)
- **مفرد، مثنّی و جمع** (تعریف، علایم مثنّی، کیفیّت مثنّی بستن، جمع سالم، اوزان مشهور جمع مکسّر (قلّه، کثره، منتهی الجموع)، اسم جمع و اسم جنس جمعی)
- **جامد و مشتق** (تعریف و نحوه ی ساختن، معنی و احکام مهمّ هر کدام از مشتقّات: (اسم فاعل، اسم مفعول، صفت مشبّهه، اسم مبالغه، اسم تفضیل، اسم زمان، اسم مکان، اسم آلت)
- **منسوب** (تعریف و قواعد کثیرالإستعمال)
- **مصغّر** (تعریف و قواعد کثیرالإستعمال)
- **معرب و مبنی** (بیان موارد مهمّ اسامی مبنی مانند ضمایر، موصولات، اسم فعل)
- **ملحقات** (التقاء ساکنین، انواع همزه و کتابت آن، کتابت الف، قواعد عمومی و مهمّ اعلال و ادغام و ابدال و حروف زیاده)
- **جدول تجزیه اسم**
- **تمرین عام از مباحث فعل و اسم** (تجزیه ی نیم جزء قرآن)

منابع پیشنهادی:

اصلی:

- آموزش صرف؛ (مرکز جهانی علوم اسلامی)
- صرف ساده

فرعی:

- علوم العربیة
- مبادیء العربیة (بخش اسم)
- خلاصة الصرف

نحو (۱)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: صرف (۲)

هدف: آشنایی اجمالی با ساختار کلام و مهم ترین مفاهیم کاربردی نحو.

سرفصل دروس:

- **تعریف، فایده و موضوع نحو**
- **تعریف جمله و اقسام آن**
- **اعراب و بنا**
- **مواضع رفع و نصب و جزم فعل مضارع**
- **اسم های مرفوع** (فاعل، نایب فاعل، مبتدا و خبر، (اسم هایِ افعال) نواسخ (افعال ناقصه)، (حروف مشبّهه بالفعل)
- **اسم های منصوب** (مفعول به، حال، تمییز، مستثنای به الاّ)
- **اسم های مجرور** (مجرور به حرف جر، مضافٌ الیه)
- **توابع** (نعت، تأکید، عطف به حروف، بدل)
- **حروف** (جارّه، ندا، استفهام، شرط، ایجاب، تنوین)

منابع پیشنهادی:

اصلی:

- متن آموزشی مرکز با عنوان نحو (۱)

فرعی:

- فرهنگ اصطلاحات صرف و نحو عربی؛ آنتوان دحلان
- نحو مقدماتی؛ ملکی
- نحو مقدماتی؛ محمدی
- عوامل (جامع المقدمات)
- نحو روان؛ امینی
- مبادیء العربیه (ج ۱)، قسمت نحو

نحو (۲)

تعداد واحد: ۵

نوع واحد: ۴ واحد نظری و ۱ واحد عملی

پیش نیاز: نحو (۱)

هدف: آشنایی با مباحث نحو و توانایی بر فهم جایگاه کلمات در جمله.

سرفصل دروس:

- کلّیات
- فاعل
- افعال مقاربه
- مفعول به
- مفعول معه
- مجرور به حرف
- عطف بیان
- جمله
- اعراب و بنای فعل
- نایب فاعل
- حروف مشبهٔ به لیس
- مفعول مطلق
- حال
- مجرور به اضافه
- عطف نسق
- ترکیب
- اعراب و بنای اسم
- مبتدا و خبر
- حروف مشبهٔ بالفعل
- مفعول فیه
- تمییز
- نعت
- تأکید
- حروف
- عامل شناسی
- نواسخ «افعال ناقصه»
- «لای» نفی جنس
- مفعول له
- مستثنی
- بدل
- مفردات

منابع پیشنهادی:

اصلی:

- متن آموزشی مرکز با عنوان «نحو۲»

فرعی:

- مبادیء العربیة، (ج ۲ قسم النحو)
- الهدایة في النحو
- نحو جامع بینا
- زبان قرآن (علم نحو)

راه کارهای اجرایی:

- نحوهی ارایهی واحد عملی: ارایهی تمارین مناسب در پایان هر بحث، و حل آن توسّط فراگیران و نیز قرائت متون عربی توسط دانش پژوهان.

- به همراه استفاده از مثال‌های رایج نحوی، ضروری است از آیات و روایات نیز به نحو مطلوب در متن درس و تمرینات استفاده شود.

- توسّط اساتید در نیمهی ترم بخش‌هایی از متون کتب نحوی مانند «الهدایة» برای دانش پژوهان انتخاب گردد و تا حدود ۲۰٪ نمره به فهم و تحقیق پیرامون آن متن اختصاص داده شود.

نحو (۳)

تعداد واحد: ۵

نوع واحد: ۴ واحد نظری و ۱ واحد عملی

پیش نیاز: نحو (۲)

هدف: تسلط بر قواعد اساسی نحو.

سرفصل دروس:

ـ کلّیات

ـ **اعراب فعل مضارع**

ـ **مرفوعات** (فاعل، نایب فاعل، مبتداء و خبر)

ـ **نواسخ** (افعال ناقصه، افعال مقاربه، حروف مشبهه به لیس، حروف مشبهه بالفعل، لای نفی جنس)

ـ **منصوبات** (مفعول مطلق، مفعول به، مفعول فیه، حال، تمییز، استثناء)

ـ **مجرورات** (مجرو به حرف جرّ و مضافٌ الیه)

ـ **توابع** (نعت، تأکید، بدل، عطف بیان، عطف نسق)

ـ **مفردات مهم** (مانند: انْ، الا، کیف، لام، لمّا، لا، لولا، هلاّ)

منابع پیشنهادی:

اصلی:

ـ متن آموزشی مرکز

ـ مبادیء العربیة (ج ٤)

ـ شرح ابن عقیل

فرعی:

ـ البهجة المرضیة

ـ النحو الوافي

راه کارهای اجرایی:

ـ متن آموزشی به زبان عربی ارایه گردد.

ـ استفاده از مثال های متنوّع از آیات و روایات و اشعار مناسب، ضروری است.

ـ تمرکز اصلی مباحث بر مطالب کاربردی باشد.

ـ ارایه‌ی تمارین و پژوهش‌های مناسب و متنوّع در پایان هر درس ضروری است.

تجزیه و ترکیب

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی

پیش نیاز: نحو (۳)

هدف: توانایی بر اجرای قواعد صرف و نحو در متون عربی.

سرفصل دروس:

ـ تعریف تجزیه و ترکیب و رابطه ی آن با صرف و نحو

ـ رابطه ی تجزیه و ترکیب با معنا

ـ تبیین قواعد کلّی تجزیه و ترکیب و تعیین حدود آن

ـ آشنایی با نحوه ی استفاده از کتب لغت و منابع صرف و نحو

ـ متون منتخب از آیات و روایات (با تأکید بر عناوین پیوستی)

منابع پیشنهادی:

اصلی:

ـ متن آموزشی مرکز جهانی علوم اسلامی

ـ مغنی الادیب

فرعی:

ـ الجدول في اعراب القرآن؛ محمود الصافی ۱۵ جلدی

ـ مبادیء العربیة (ج ۴)

ـ معجم النحو

ـ اعراب القرآن (۱ جلدی)؛ طنطاوی

ـ معجم الوسیط

راه کارهای اجرایی:

ـ انتخاب آیات و روایات و تعیین مرکز ثقل بحث مانند مباحث معتلاّت و حروف عامل و اعراب جمل و ... بنابراین به عناوینی اهمّیت داده شود که ضمن عدم قدرت آن در استعمال، نوعی غرابت در ذهن دانش پژوهان دارند.

ـ با توجّه به محدودیت وقت، حتی الامکان آیات منتخب باید متضمّن نکات زیادی باشند؛ به عنوان مثال آیه‌ی ۳۵سوره‌ی اسراء (اَوْفُواالْکَیْلَ اِذاکِلْتُمْ وَ زِنُوا بِالْقِسْطاسِ الْمُسْتَقیمِ) علاوه بر نکات صرفی زیاد، دارای نکات نحوی قابل ملاحظه‌ای است.

ـ وجود تمرینات مشابه در هر بحث ضروری است، حلّ این تمرینات به عهده‌ی دانش پژوهان است.

ـ جهت تجزیه، کار برگ‌های مخصوص در اختیار دانش پژوهان قرار گیرد.

متن خوانی و درک متن

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۱ واحد عملی و ۱ واحد نظری

پیش نیاز: نحو (۳) و تجزیه و ترکیب

هدف: توانایی بر به کار بردن قواعد ادبیات عرب در قرائت و درک متون عربی.

سرفصل دروس:

ـ بیان موضوع، اهداف و اهمّیت متن خوانی و درک متن

ـ بیان رابطه‌ی نحو، ترکیب و اعراب با درک متن

ـ بیان قواعد مربوط به متن خوانی و درک متن مانند تبیین رابطه‌ی ارکان جمله (مبتدا، فاعل ...) و قیود آن (حال و تمییز ...)

ـ بیان رابطه‌ی جملات با یکدیگر

ـ متون منتخب (جهت کاربرد، تمرین و تحقیق دانش پژوهان)

راه کارهای اجرایی:

ـ با توجّه به ضرورت آشنایی دانش پژوهان با متون عربی لازم است که متون درسی از علوم مختلف حوزوی مانند تفسیر، اصول الفقه... انتخاب شود.

ـ حتّی الامکان متون انتخابی باید در برگیرنده‌ی نکات بیشتری از ادبیات عرب جهت ایجاد انس با ذهن دانش پژوهان باشد.

ـ در پایان هر بخش ضروری است که نکات جدید و دقیق متن مانند کاربرد «بل» اضراب، «لمّا» حسّیه... برجسته شده به همراه نمونه‌های دیگر توضیح داده شود.

ـ در پایان هر بخش جهت تقویت دقّت دانش پژوهان محترم، سؤالاتی به زبان عربی، و ناظر به نکات دقیق متن ارایه شود.

ـ با توجّه به گرایش های مختلف در علوم متفاوت حوزوی، متونی جهت تحقیق معرّفی شود.

آشنایی با دانش فقه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی اجمالی با فقه و بخش های آن.

سرفصل دروس:

تعریف فقه و بیان اهمّیت و ضرورت آن

ـ فقه در لغت، قرآن و حدیث

ـ فقه در اصطلاح فقها

ـ حکم «تکلیفی و وضعی» تعریف و اقسام آن دو

منابع فقه:

قرآن

ـ بیان مطالبی درباره‌ی قرآن

ـ نمونه‌هایی از آیات قرآن جهت استنباط حکم

ـ معرّفی برخی از کتب آیات الاحکام

سنّت

ـ تعریف سنّت

ـ نمونه‌هایی از کاربرد سنّت جهت استنباط حکم شرعی

ـ معرفی کتب اربعه و بعضی از جوامع حدیثی شیعه

اجماع

ـ تعریف اجماع

ـ نمونه هایی از کاربرد اجماع در استنباط حکم شرعی

عقل

ـ تعریف دلیل عقلی

ـ نمونه هایی از کاربرد عقل

تاریخچه علم فقه

ـ اشاره به دوره‌های مهمّ نظیر دوره‌ی تشریع، قدیمین، شیخ طوسی، وحید بهبهانی

ـ ویژگی‌های هر دوره

ـ شخصیّت‌های مهم هر دوره

ـ آثار و کتب مهمّ مربوط به هر دوره

بخش‌های فقه

ـ تقسیم فقه به چهار بخش: عبادات، عقود، ایقاعات، احکام

ـ بیان ضوابط کلّی قابل تعمیم در هر بخش

ـ بیان چارچوب های کلّی مباحث مهمّ هر بخش

منابع پیشنهادی:

ـ دروس تمهیدیه؛ مقدّمه

ـ آشنایی با دانش فقه؛ محمّداسماعیل نوری

ـ آشنایی با علوم اسلامی فقه و اصول؛ شهید مطهری(ره)

ـ مبادی فقه و اصول؛ فیض

راه کارهای اجرایی:

ـ تدریس این درس ضرورتاً باید به صورت فارسی روان انجام گیرد.

تفسیر مقدماتی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: آشنایی با علوم قرآن

هدف: آشنایی با محتوا و مضامین برخی سوره‌های قرآن کریم.

سرفصل دروس:

ـ **کلّیات** (در مورد تفاسیر، هدف، سرفصل و متن درس)

ـ **آشنایی با تفسیر سوره‌ی حمد** (با تأکید بر مضامین پرسشگرانه و رابطه‌ی محبّت آمیز با خدای متعال)

ـ **آشنایی با تفسیر سوره‌ی حجرات** (با تأکید بر مضامین اخلاقی و نفی نژادپرستی)

ـ **آشنایی با تفسیر سوره‌ی جمعه** (با تأکید بر فواید سیاسی، اجتماعی نماز جمعه)

ـ **آشنایی با تفسیر سوره‌ی توحید، کوثر و قدر**

منابع پیشنهادی:

اصلی:

ـ تفسیر مقدماتی (متن مرکز)

فرعی:

ـ تفسیر نمونه؛ آیت ا... مکارم شیرازی

ـ تفسیر نور؛ استاد قرائتی

ـ تفسیر المیزان؛ علاّمه طباطبایی(ره)

راه کارهای اجرایی:

ـ در تفسیر هر آیه به شأن نزول، ترجمه‌ی آیه، توضیح اجمالی لغات کلیدی، نکات تفسیری و درس‌های آموزنده‌ی آیات برای زندگی امروز توجّه شود.

ـ تفسیر رنگ لغوی و ادبی تخصّصی نگیرد و اختلاف اقوال مفسّران پر رنگ مطرح نشود.

ـ سوره‌ی حمد در ۲ جلسه و سوره‌ی حجرات ٦ جلسه و جمعه در ٤ جلسه و بقیه در ۳ جلسه درسی ارایه شود.

ـ برخی نکات ریز برای مطالعه به عهده‌ی شاگردان واگذار شود.

منطق مقدّماتی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با تاریخچه و مهم‌ترین مباحث علم منطق.

سرفصل دروس:

- **تاریخچه** (دوره‌ی یونان، دوره‌ی اسلامی، منطق جدید)
- **نیاز به علم منطق**
- **تعریف علم منطق** (با اشاره به موضوع)
- **علم و اقسام آن** (تصوّر و تصدیق ،بدیهی و نظری)
- **تصویر کلّی مباحث علم منطق** (الفاظ، کلّیات، معرّف، قضایا، حجّت، صناعات)
- **الفاظ** (دلالت، تقسیم‌های لفظ به مفرد و مرکّب و خبر و انشاء و...)
- **کلّیات** (کلّی و جزیی و اقسام آن ها، نسب اربع، کلّیات خمس)
- **تعریف و معرّف** (حد و رسم، تام و ناقص)
- **تقسیم و تصنیف**
- تعریف قضایا و اقسام آن (حملیه، شرطیه)
- **احکام قضایا** (عکس، نقیض، عکس نقیض)
- **استدلال** (حجّت)
- **انواع استدلال** (قیاس، استقراء، تمثیل)
- **قیاس و انواع آن** (اقترانی و استثنایی)
- **استقراء و تمثیل**
- **صناعات خمس** (برهان (لمّی و انّی)، جدل، خطابه، شعر، مغالطه)

منابع پیشنهادی:

اصلی:

ـ منطق مقدّماتی (متن مرکز)

فرعی:

ـ آشنایی با منطق؛ شهید مطهری(ره)

ـ آشنایی با علم منطق؛ شیروانی

ـ خلاصة المنطق؛ عبدالهادی فضلی

ـ مبانی منطق؛ محمد علی اژه ای

ـ معیار اندیشه؛ عسکری سلیمانی

ـ منطق؛ منتظری مقدّم

ـ منطق کاربردی؛ سیّدعلی اکبر خندان

ـ اشکال المیزان؛ فرصت شیرازی

ـ رهبر خرد؛ محمود شهابی

ـ منطق صوری؛ خوانساری

ـ المنطق؛ محمد رضا مظفر

راه کارهای اجرایی:

ـ استفاده از مثال و تمرین در آموزش این درس توصیه می‌شود. استاد می‌تواند به عنوان تکلیف تمرین‌هایی را با استفاده از کتاب‌های مربوط ارایه دهد.

منطق

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: منطق مقدّماتی

هدف: آشنایی تفصیلی با یک دوره از مباحث منطق صوری.

سرفصل دروس:

ـ مباحث مقدّماتی

ـ تعریف علم منطق (با اشاره به موضوع آن)

ـ فایده و غرض علم منطق

ـ نسبت علم منطق با فلسفه، متدولوژی و معرفت شناسی

ـ ساختار کلّی مباحث علم منطق

ـ (ساختار تفکّر و نقش قضیه و تصوّرات کلّی و الفاظ در فرایند استدلال) علم و اقسام آن

ـ الفاظ

ـ کلّیات

ـ تعریف

ـ قضایا

ـ حجّت

ـ صناعات

ـ تصوّر و تصدیق و انواع آن ها

ـ الفاظ (دلالت و انواع آن، تقسیمات لفظ)

ـ کلّیات (مفهوم و مصداق، عنوان و معنون، کلّی و جزیی و اقسام آن‌ها، کلّی طبیعی و کلی عقلی و کلّی منطقی ، نسب اربعه، کلّیات خمس، کلّی ذاتی و عرضی، سلسله مراتب اجناس و انواع و فصول، اقسام عرض)

ـ تعریف و معرّف (معنای تعریف، غرض از تعریف، شرایط تعریف، اقسام تعریف)،

ـ تقسیم و تصنیف (قواعد، انواع، روش‌ها)

ـ قضایا) تعریف قضیه، اقسام قضیه (موجبه و سالبه، حملیه و شرطیه)، تعریف حمل و اقسام آن،

تقسیمات قضیه حملیه (شخصیّه و طبیعیّه، مهمله و محصوره، معدوله و محصله، موجبه و مطلقه، ذهنیه و خارجیه و حقیقیه)، تقسیمات قضیه شرطیه (منفصله و متّصله و شرایط صدق آنها، شخصیه و مهمله و محصوره، لزومیه و اتفاقیه، حقیقیه و مانعة الجمع و مانعة الخلو، اتفاقیه و عنادیه)، قضایای محرّفه)

ـ احکام قضایا (عکس، نقیض، عکس نقیض)

ـ استدلال (حجت)

ـ انواع استدلال (قیاس، استقرا، تمثیل)

ـ قیاس و انواع آن (اقترانی و استثنایی)

ـ شرایط عمومی قیاس اقترانی

ـ اشکال قیاس اقترانی و شرایط انتاج هر یک

ـ شرایط عمومی قیاس استثنایی

ـ اقسام قیاس استثنایی (اتصالی و انفصالی) و شرایط انتاج هریک

ـ قیاس مرکّب

ـ قیاس حذف

ـ قیاس محرّف

ـ صناعات خمس

ـ مادّه قیاس

ـ مبادی اقیسه (یقینیات، مظنونات، مشهورات، وهمیّات، مسلّمات، مقبولات، مشبّهات، مخیّلات)

ـ برهان (تعریف برهان، اقسام برهان (لمّی و انّی)، ارزش و فایده برهان، شرایط مقدّمات برهان (اوّلیات، مشاهدات، تجربیّات، متواترات، حدسیّات، فطریات) ذاتی و اوّلی در کتاب برهان)

ـ جدل (تعریف جدل: ضرورت جدل، اصطلاحات جدل (مسایل و مجیب، وضع و موضع) مبادی جدل، آداب جدل)

ـ خطابه (تعریف خطابه، فواید خطابه، اجزای خطابه، مبادی خطابه، آداب خطابه)

ـ شعر (تعریف شعر، فواید شعر، موادّ شعر)

ـ مغالطه (تعریف مغالطه، اهمّیت آشنایی با مغالطات، اجزای مغالطه، انواع مغالطه – لفظی و معنوی– مبادی و مواد مغالطه)

منابع پیشنهادی:

اصلی:

ـ کتاب منطق؛ منتظری مقدّم (با برخی اصلاحات و تکمیل های لازم)

فرعی:

ـ المنطق؛ مظفر

ـ منطق صوری؛ خوانساری

ـ رهبر خرد؛ شهابی

ـ مبانی منطق؛ اژه ای

ـ منطق نوین؛ مشکوة الدینی

ـ اساس الاقتباس؛ خواجه

ـ منطق شرح اشارات

ـ شرح مطالع

ـ شرح شمسیه

ـ البصائر النصیریة؛ ساوی

ـ الجوهر النضید؛ حلّی

راه کارهای اجرایی:

ـ علاوه بر تمرین‌های کلاسی و تمرین‌های خارج از کلاس، نگارش تحقیق درباره‌ی موضوعات مربوط به این درس نیز لازم است.

ـ در امتحان این درس علاوه بر طرح پرسش از طرح مسأله نیز استفاده شود.

فلسفه اسلامی مقدّماتی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با روش، سیر تاریخی، مکاتب مختلف و مهم ترین مباحث و اصطلاحات فلسفه اسلامی.

سرفصل دروس:

ـ معنای واژه‌ی «فلسفه» و تعریف مصطلح آن

ـ ضرورت و کارکرد فلسفه

ـ رابطه‌ی فلسفه با علوم دیگر (منطق، کلام، ...)

ـ موضوع، هدف، روش، ویژگی‌های مسائل و مبادی فلسفه

ـ سیر تاریخی فلسفه اسلامی (زمینه‌های پیدایش، عصر ترجمه، آغاز فلسفه اسلامی، دوره‌های تاریخی، برجسته‌ترین فیلسوفان مسلمان)

ـ گزارشی از مکاتب فلسفی مشّاء، اشراق و حکمت متعالیه و ارتباط میان آنها

ـ آشنایی با مهم‌ترین مباحث فلسفه اسلامی (وجود و ماهیت و اصالت وجود، موادّ ثلاث (وجوب و امکان و امتناع) علّت و معلول (تعریف، اقسام، سنخیت علّت و معلول، ضرورت علّی، استحاله دور و تسلسل)، ثابت و متغیّر (تعریف حرکت، اقسام حرکت، حرکت جوهری، زمان) حادث و قدیم (با اشاره به معنای عرفی و اصطلاحی) مجرّد و مادّی، تجرّد نفس

ـ گزارشی از الهیّات بالمعنی الأخص (اثبات وجود خدا، صفات الهی)

منابع پیشنهادی:

ـ آشنایی با فلسفه اسلامی؛ شهید مطهری(ره)

ـ آموزش فلسفه؛ استاد مصباح

ـ درآمدی بر فلسفه اسلامی؛ آقای عبودیت

ـ فلسفه ی آزاد؛ سید رضا صدر

ـ خدمات متقابل اسلام و ایران؛ شهید مطهری(ره)

ـ آشنایی با علوم اسلامی؛ رضا برنجکار

راه کارهای اجرایی:

ـ استاد با بیان مثال‌های روشن نیاز به فلسفه را تشریح کند و با ارایه‌ی زیبایی‌های فلسفه اسلامی کارکردهای آن را ملموس‌تر نماید.

فلسفه‌ی اسلامی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: فلسفه اسلامی مقدماتی

هدف: آشنایی با مهم ترین مباحث معرفت شناسی، وجودشناسی و الهیّات بالمعنی الأخص در فلسفه ی اسلامی.

سرفصل دروس:

ـ **مقدّمه** (تقسیم مباحث فلسفی به مباحث معرفت شناسی و وجودشناسی و بیان ارتباط میان آن ها)

ـ **معرفت شناسی**

ـ تعریف معرفت شناسی

ـ اهمیّت معرفت شناسی با اشاره به زمینه ی تاریخی آن

ـ ابزار شناخت (حس، عقل، شهود و ...)

ـ امکان شناخت و بررسی شبهات شکّاکان و پاسخ به آن ها

ـ ارزش شناخت(علم حصولی،علم حضوری، تصوّرات و مفاهیم کلّی، تصدیقات، بدیهیات، اشاره ای به بحث وجود ذهنی)

ـ **هستی شناسی**

ـ تعریف، ضرورت و مسایل هستی شناسی

ـ وجود و ماهیّت (بداهت وجود، اشتراک معنوی وجود، اصالت وجود، تشکیکی بودن وجود)

ـ موادّ ثلاث (وجوب و امکان و امتناع و اقسام آن ها)

ـ علّت و معلول (مفهوم علّت و معلول و علّیّت، تقسیمات علّت، حقیقت رابطه ی علّیت، ویژگی های رابطه ی علّیت از جمله کلّیت، ضرورت و سنخیّت، ملاک نیازمندی معلول به علّت، مفادّ اصل علّیت و اهمّیت آن، دور و تسلسل، علّت فاعلی، علّت غایی)

ـ مجرّد و مادّی (تعریف، ویژگی ها از جمله امتداد مکانی و امتداد زمانی، اقسام از جمله جوهر مادّی و جوهر مثالی و جوهر عقلانی، نفس، علم و تجرّد آن)

ـ ثابت و متغیّر (تعریف، ویژگی ها، حرکت و اقسام آن، ویژگی های حرکت، لوازم حرکت از جمله مبدأ و مقصد و بستر، حرکت در اعراض، حرکت در جوهر و ادلّه ی آن)

ـ خداشناسی (خداشناسی فطری، خداشناسی استدلالی، برهان امکان و وجوب سینوی، برهان

امکان فقری صدرایی، توحید و اقسام آن، توحید در وجوب وجود و دلایل آن، توحید در خالقیّت، توحید در ربوبیّت، صفات الهی، اقسام صفات شامل صفات ثبوتی و سلبی و صفات ذاتی و افعالی، علم الهی، اراده، قدرت، حیات، افعال الهی شامل مباحث قضا و قدر و نظام احسن و شرور)

منابع پیشنهادی:

- درآمدی بر فلسفه اسلامی؛ عبدالرسول عبودیت
- کلّیات فلسفه؛ علی شیروانی
- آموزش فلسفه؛ استاد مصباح
- شرح مختصر منظومه؛ شهید مطهری(ره)
- **نهایة الحکمة؛ با حواشی استاد فیّاضی**
- دروس فلسفه؛ علی شیروانی
- **بدایة الحکمة؛ با شروح آقایان عشّاقی و ربّانی گلپایگانی**

راه کارهای اجرایی:

- نگارش تحقیق در این درس الزامی است ولی تحقیق باید در حد گزارش یا تلخیص یک کتاب یا مقاله باشد و حدّاکثر به تتبّع و گردآوری مطلب درباره‌ی یک موضوع مربوط به درس بپردازد.

آشنایی با علوم قرآن

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آگاهی از اهمّ مباحث علوم قرآن و اصطلاحات آن.

سرفصل دروس:

کلّیات: (تعریف علوم قرآن، جایگاه، اقسام و کتابشناسی آن)

- اسامی و اوصاف قرآن
- تقسیمات داخلی قرآن (سوره، آیه، حزب، جزء و...)
- وحی و اقسام آن
- نزول و اقسام آن (اوّلین و آخرین آیه نازل شده و...)
- اسباب نزول (اشاره ای به اقسام و اعتبار آن)
- مکی و مدنی (اشاره ای به معیارها)
- کتابت و تدوین قرآن

الف) جمع قرآن در زمان پیامبر(صلی الله علیه وآله)

ب) جمع قرآن در زمان امام علی(علیه السلام) (مصحف علی)

ج) جمع قرآن توسط ابوبکر و توحید مصاحف توسّط عثمان

- قرائات قرآن (اشاره ای به اعتبار آن ها با تأکید بر اعتبار قرائت متواتر)
- اعجاز قرآن (اشاره ای به ابعاد آن)
- تحریف ناپذیری قرآن (اشاره ای به دلایل)
- نسخ در قرآن
- محکم و متشابه

منابع پیشنهادی:

اصلی:

- علوم قرآن؛ آراسته

ـ علوم قرآن؛ سید محمد باقر حکیم

فرعی:

ـ علوم قرآن؛ آیت ا... معرفت

ـ علوم قرآن؛ محمد باقر سعیدی روشن

ـ مناهل العرفان؛ زرقانی

ـ تاریخ القرآن و علومه؛ میرمحمدی

راه کارهای اجرایی:

ـ زمان بندی کلّیات (۱ جلسه) مبحث جمع قرآن، اعجاز و تحریف ناپذیری (هر کدام در ۲ جلسه) بقیه بندها (هرکدام ۱ جلسه).

ـ با توجّه به گستردگی مباحث و ضرورت آشنایی با آن ها، به اهم مباحث اشاره شود و از پرداختن به اقوال و جزییات پرهیز شود.

ـ در معرّفی تقسیمات قرآن، از قرآن خط عثمان طه در کلاس استفاده شود.

روش آموزش قرآن

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با روش های تدریس قرآن همراه با اطلاعات جانبی و تحلیل و نقد روش های موجود.

سرفصل دروس:

ـ اشاره به اهمّیت و تاریخچه روش های قرائت از صدر اسلام تاکنون

ـ ویژگی های خاص کلاس تدریس قرآن

ـ روش های تدریس قرآن (القایی، استقرایی، قیاسی ...)

ـ اجرای کارگاه آموزشی توسّط دانش پژوهان در زمینه ی روخوانی، تجوید، قرائت

ـ روش تدریس موارد زیر یادآوری و تمرین شود:

الف) الفبا و حروف مقطّعه

ب) حرکات کوتاه و کشیده

ج) علامات (سکون، تشدید، مد، تنوین)

د) حروف ناخوانا

هـ) رفع التقای ساکنین

و) اشباع های ضمیر

ز) وقف و چگونگی آن و علایم سجاوندی

ـ اطلاعات جانبی در مورد آداب و قرائت

ـ بررسی راه کارهای تشکیل کلاس قرآن و جذب افراد به آن.

منابع پیشنهادی:

اصلی:

ـ متن آموزشی مرکز

ـ روش تدریس قرآن؛ علی حبیبی

فرعی:

ـ طرق التدریس للقرآن؛ زعبلاوی

راه کارهای اجرایی:

ـ تعداد دانش پژوهان این کلاس بیش از ده نفر نباشد.

ـ در هر جلسه دو نفر از دانش پژوهان به صورت تمرینی تدریس کنند و روش تدریس آنان مورد نقد و بررسی دیگران قرار گیرد.

ـ راه کارهای تشکیل کلاس و آموزش قرآن با توجّه به نیازهای منطقه ای فراگیران مورد توجّه قرار گیرد و از دانش پژوهان در این مورد گزارش خواسته شود.

تجوید تکمیلی

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: روش آموزش قرآن

هدف: تطبیق قواعد تجوید همراه با کار عملی در مورد آنها.

سرفصل دروس:

- تلفّظ حروف
- صفات حروف (استعلاء، استفال، قلقله، لین، غنّه)
- تفخیم و ترقیق حروف (لام ـ راء)
- انواع ادغام
- علایم وقف
- مخارج صفات
- احکام نون
- احکام میم
- انواع مد

منابع پیشنهادی:

اصلی:

- تجوید (۱)؛ ستوده نیا
- بخش تجوید کتاب روان خوانی و تجوید؛ استاد شهیدی

فرعی:

- حلیة القرآن (۲)

راه کارهای اجرایی:

- استاد، به کارگیری عملی قواعد تجویدی را مورد توجه قرار دهد.
- نمره‌ی درس به دو بخش عملی ۱۲ نمره و امتحان کتبی (مباحث نظری) ۸ نمره تقسیم شود.

حفظ موضوعی قرآن (۱)

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: حفظ حدود صد آیه از آیات کاربردی مربوط به اصول عقاید در راستای تبلیغ.

سرفصل دروس:

کلّیـات (اهمّیّت حفظ موضوعی قرآن و روش های حفظ و آداب آن).

خداشناسی

- راه‌های خداشناسی
- شرک
- نام‌ها و صفات خدا
- حکمت خدا (دفع شبهه شرور)
- توحید (و مراتب آن)
- توسّل و شفاعت
- عدل الهی
- جبر و اختیار.

راهنماشناسی

- نبوت عامه (ویژگی های پیامبران)
- وظایف پیامبران
- عیسی و مسیحیان.
- قرآن
- امام علی در قرآن
- بعثت
- موسی و یهودیان
- نبوت خاصه (آیاتی در مورد پیامبر اسلام(ص))
- امامت عامه (ویژگی های امام)
- اهل بیت در قرآن

معادشناسی

- مرگ
- نام های قیامت
- وصف قیامت
- میزان
- وصف جهنّم و جهنّمیان.
- دلایل معاد
- حوادث قبل از قیامت
- دادگاه قیامت
- وصف بهشت و بهشتیان

منابع پیشنهادی:

اصلی:

ـ حفظ موضوعی قرآن کریم؛ سید علی میر داماد نجف آبادی (متن مرکز)

فرعی:

ـ یکصد و پنجاه موضوع از قرآن کریم؛ اکبر دهقان

ـ تفسیر نمونه و المیزان جهت توضیح مختصر آیات

راه کارهای اجرایی:

ـ در هر جلسه‌ی درس پنج آیه‌ی مطرح می‌شود که فراگیران سه آیه را حفظ می کنند.

ـ در هر جلسه چند نفر از طلاّب سخنرانی‌های پنج دقیقه‌ای با استفاده از آیات در یک موضوع خواهند داشت.

ـ استاد، طلاّب را در مورد یافتن و نوشتن آیات اضافه بر پنج آیه مطرح شده در کلاس، راهنمایی می‌کند.

حفظ موضوعی قرآن(۲)

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: حفظ موضوعی قرآن (۱)

هدف: حفظ حدود صد آیه از آیات کاربردی مربوط به احکام و اخلاق در راستای تبلیغ.

سرفصل دروس:

کلّیات: (اشاره ای به اهمّیّت حفظ قرآن و روش های جدید آن).

آیات مربوط به فلسفه‌ی احکام:

ـ نماز ـ روزه ـ حج ـ جهاد ـ خمس ـ زکاة ـ قسم ـ نذر ـ عهد ـ کفّارات ـ احکام خانواده ـ آیه ی دَیْن ـ ربا ـ قرض الحسنه ـ ارث ـ طلاق ـ نکاح ـ حقوق زنان ـ حرام ها ـ حلال ها ـ شراب ـ قمار

مباحث اخلاقی ـ تربیتی:

ـ اهمّیّت تعلیم و تربیت (و تزکیه) علم و عالم ـ آداب اجتماعی ـ آداب مجلس ـ صله ی رحم ـ آیین دوستی ـ احسان ـ ایثار ـ استغفار و توبه ـ آثار تقوی ـ توکّل ـ صبر و استقامت ـ عبادت و شب زنده داری ـ اسراف و تبذیر ـ ریا و خودنمایی ـ تکبّر و خودنمایی ـ عُجْب و خودستایی ـ اوصاف پارسایان ـ اوصاف منافقان ـ روش تعامل پیامبران با مردم ـ جنبه‌های تربیتی قرآن.

منابع پیشنهادی:

اصلی:

ـ حفظ موضوعی قرآن کریم؛ سید علی میر داماد نجف آبادی (متن مرکز)

فرعی:

ـ یکصد و پنجاه موضوع از قرآن کریم؛ اکبر دهقان

ـ تفسیر نمونه و المیزان جهت توضیح مختصر آیات

راه کارهای اجرایی:

ـ در هر جلسه‌ی درس پنج آیه مطرح می شود که دانش پژوهان سه آیه را حفظ می‌کنند.

ـ در هر جلسه چند نفر از دانش پژوهان سخنرانی‌های پنج دقیقه‌ای با استفاده از آیات در یک موضوع خواهند داشت.

ـ استاد، فراگیران را در مورد یافتن و نوشتن آیات اضافه بر پنج آیه‌ی مطرح شده در کلاس، راهنمایی می‌کند.

آشنایی با صحیفه سجادیه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با ویژگی‌ها و مضامین ادعیه در صحیفه سجادیه.

سرفصل دروس:

کلّیات (ضرورت و اهمّیّت ادعیه صحیفه سجادیه و جایگاه آن ها نزد عالمان شیعه و اهل سنّت و معرّفی برخی منابع در زمینه‌ی درس).

ـ صحیفه سجادیه

ـ عصر امام سجاد(علیه السلام) و انگیزه ی آن حضرت در رویکرد به دعا (اشاره ای به اهمّیّت و فلسفه‌ی دعا)

ـ اسناد و مصادر صحیفه

ـ تکمله ها، نسخه‌ها و اهمّ شروح و ترجمه ها و معاجم

ـ معرّفی کلّی صحیفه (عناوین دعاها)

ـ ویژگی‌های صحیفه (بعد عرفانی، بلاغی و ...)

ـ محتواشناسی شامل تدریس دعای / ۳۲ (بعد صلوة اللیل)، دعای / ۵۳ (في التذلل)، دعای / ٤٢ (ختم القرآن)

منابع پیشنهادی:

اصلی:

ـ آشنایی با صحیفه؛ آقای مجد فقیهی، (متن مرکز)

فرعی:

ـ مقدّمه علاّمه شعرانی بر صحیفه‌ی سجادیه

راه کارهای اجرایی:

ـ در مباحث محتواشناسی متن صحیفه‌ی سجادیه در کلاس خوانده شود.

ـ هر دانش پژوه گزارشی از یک دعای صحیفه‌ی سجادیه در کلاس ارایه کند.

ـ شروح و کتاب های مربوط به صحیفه سجادیه سر کلاس آورده شود تا دانش پژوهان با آن آشنا شوند.

ـ راه‌های علاقه مندی بیشتر دانش پژوهان نسبت به مطالعه‌ی صحیفه سجادیه مورد توجّه قرار گیرد.

آشنایی با نهج البلاغه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آگاهی از تاریخچه، ساختار و برخی از مضامین نهج البلاغه.

سرفصل دروس:

کلّیات (ضرورت و اهمّیّت نهج البلاغه و جایگاه آن نزد عالمان شیعه و اهل سنّت و معرّفی برخی منابع در زمینه‌ی درس).

ـ نهج البلاغه

ـ عصر امام علی(علیه السلام) و فضای صدور سخنان ایشان

ـ زندگی‌نامه سیدرضی(رحمه الله) و انگیزه او در گردآوری نهج البلاغه

ـ مصادر و اسناد نهج البلاغه

ـ معرّفی تکمله‌ها، نسخه‌ها و اهمّ شروح، معاجم و ترجمه‌ها

ـ معرّفی کلّی نهج البلاغه (خطبه‌ها، نامه‌ها، کلمات قصار)

ـ محتواشناسی: شامل تدریس گزیده‌ای از خطبه / ۱۹۲ (قاصعه)، نامه / ۳۱ (به امام حسن «ع») و برخی کلمات قصار .

منابع پیشنهادی:

اصلی:

ـ آشنایی با متون حدیث و نهج البلاغه؛ مهریزی، (متن مرکز)

فرعی:

ـ سیری در نهج البلاغه؛ شهید مطهری

ـ دانشنامه‌ی امام علی(علیه السلام) (ج۱۲)

راه کارهای اجرایی:

ـ در مباحث محتواشناسی، متون نهج البلاغه در کلاس خوانده شود.

ـ هر دانش پژوه گزارشی از یک خطبه‌ی نهج البلاغه در کلاس ارایه کند.

ـ شروح و کتاب های مربوط به نهج البلاغه آورده شود تا دانش پژوهان با آن آشنا شوند.

ـ راه‌های علاقه مندی بیشتر دانش پژوهان نسبت به مطالعه‌ی نهج البلاغه مورد توجه قرار گیرد.

آشنایی با منابع علوم اسلامی

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با کتاب‌های اصلی و منبع در علوم اسلامی اعم از شیعه و سنّی.

سرفصل دروس:

ـ مقدّمه: (ضرورت بحث، توضیح مفاهیم، نتایج و آثار)

ـ قرآن کریم

ـ کتب علوم قرآنی ـ کتب تفسیر

ـ سنّت

ـ کتب اربعه و شرح آنها به عنوان مصادر استنباط فقهی

ـ صحاح سته و شرح آنها

ـ معاجم

ـ فقهی ـ حدیثی ـ لغوی ـ رجالی ـ کتاب شناسی

ـ نهج البلاغه

ـ معاجم ـ شروح ـ تراجم ـ مصادر

ـ صحیفه‌ی سجادیه و کتب ادعیه

منابع پیشنهادی:

ـ تأسیس الشیعة لعلوم الاسلام

ـ الشیعة و فنون الاسلام

ـ الدلیل الی متون العلمیة (چاپ ریاض)

ـ الذریعة الی تصانیف الشیعة

ـ کشف الاستار عن وجه الکتب و الاثار

ـ آشنایی با منابع و متون اسلامی، (دوره‌ی کاردانی تربیت معلّم)

راه کارهای اجرایی:

پیشنهاد می‌گردد به صورت کار عملی و مراجعه به کتابخانه به همراه استاد و استفاده از برنامه‌های معجم رایانه ای، تدریس درس با تنوّع انجام گیرد.

مدیریت فرهنگی

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: روش تبلیغ

هدف: آشنایی با شیوه های برخورد با فرهنگ و شیوه های ارتباط و تأثیرگذاری در امر تبلیغ و سامان دهی امر تبلیغ

سرفصل دروس:

- **مقدّمه** (مفاهیم و کلّیات)
- **تضادّ فرهنگی**
- **فرهنگ و محیط**
- **مؤلّفه‌های فرهنگ**
- **نیازسنجی فرهنگی**
- **آشنایی با مکانیزم‌های برخورد با محیط‌های متفاوت فرهنگی و مواجهه‌ی مؤثّر**
- **آشنایی با مهارت ارتباطات**
- **آسیب شناسی در مدیریت فرهنگی**

منابع پیشنهادی:

- مدیریّت در پهنه‌ی فرهنگ‌ها، دفتر پژوهش‌های فرهنگی
- ارتباط با فرهنگ‌ها، انتشارات باز
- فرهنگ ذهنی و ارتباطات، نشر مروارید
- فرهنگ و سازمان، مرکز آموزش مدیریت دولتی
- فرهنگ و رفتار سازمانی، نشر تعاون
- فرهنگ پیشرو و فرهنگ پیرو، مقدّمات و اصول مدیریّت آموزشی، مرکز مدیریّت دولتی

راه کارهای اجرایی:

- گر چه کلّیه‌ی عناوین سرفصل‌ها به صورت تئوری و عملی است لیکن موضوعات نیازسنجی، و آسیب‌شناسی به صورت عملی برگزار می‌گردد و ارایه‌ی کار عملی به همراه رهنمودهای متون دینی در معرّفی تهیّه‌ی متن به طور أکید مورد نظر می باشد.

روش تدریس

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی دانش پژوهان با کلّیات روش تدریس، طرح تدریس و شیوه های ارزشیابی و شیوه های نوین تدریس احکام به صورت عملی.

سرفصل دروس:

کلّیـات: (تعریف مفاهیم، ضرورت، اهمّیّت و اهداف)

بخش اول:

ـ یادگیری

ـ قوانین یادگیری
ـ موانع یادگیری
ـ شرایط مؤثر دریادگیری
ـ اهداف یادگیری
ـ حیطه های یادگیری

بخش دوم:

ـ روش های تدریس

ـ مهارت های ضمن تدریس (با تأکید بر طرح تدریس)

ـ ارزشیابی

بخش سوم:

ـ کلیات روش تدریس احکام

ـ روش های تدریس احکام

ـ شیوه های دسته بندی احکام

ـ آشنایی با مهارت های تدریس احکام

بخش چهارم:

ـ تدریس احکام

ـ احکام پسران

ـ احکام دختران

ـ احکام بزرگسالان «احکام خانواده، معاملات، سفر، حج، حقوق مالی (زکاة، خمس و...) واجبات دیگر»

ـ آموزش احکام بصورت مقارنه‌ای (بر اساس نیاز منطقه‌ای)

منابع پیشنهادی:

اصلی:

- کلّیّات فنون تدریس؛ دفتر تحقیقات آموزش و پرورش
- کلّیّات روش تدریس؛ انتشارات تربیت معلم
- روانشناسی پرورشی؛ دکتر علی اکبر سیف
- روانشناسی تربیتی؛ ترجمه علینقی خرّازی
- رساله نوین؛ بی آزار شیرازی
- آموزش احکام؛ مهدی آیت اللهی
- رساله آموزشی؛ جامعه مدرسین
- احکام کودکان ؛ فلاح زاده
- احکام ما و کودکان؛ دفتر نشر
- روش تدریس و دسته‌بندی احکام؛ عبدالرحیم موگهی
- احکام دختران؛ وحیدی

راه کارهای اجرایی:

- مناسب است کلاس کلّیـات روش تدریس به صورت کارگاه آموزشی برگزار گردد و روش تدریس، طرح تدریس و شیوه‌های آزمون و سنجش و ارزشیابی را به صورت عملی آموزش دهد.
- استفاده از رایانه و برنامه‌های احکام به صورت رایانه‌ای.
- نحوه استفاده از منابع فقهی برای بدست آوردن احکام نیز مورد نظر باشد.

روش تبلیغ

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: اندیشه اسلامی (۲)

هدف: آشنایی طلاّب با کلیات فن تبلیغ به ویژه سخنوری و مناظره.

سرفصل دروس:

مفاهیم و کلیات

ـ مفهوم تبلیغ ـ اهمیّت تبلیغ ـ تاریخچه تبلیغ ـ اهداف تبلیغ

اصول و مبانی تبلیغ

ـ اصول تبلیغ ـ مبانی تبلیغ ـ ارکان تبلیغ

انواع و روش های تبلیغ

ابزارهای تبلیغ

ـ کاربرد روانشناسی در تبلیغ

موانع تبلیغ

خطابه و سخنوری

ـ کلّیات سخنوری ـ آسیب شناسی و ارزیابی

مناظره

ـ کلیات مناظره

ـ شیوه‌های مناظره در محیط‌های غیر اسلامی

ـ شیوه‌های مناظره در محیط‌های اسلامی غیر شیعی

منابع پیشنهادی:

ـ اصلی:

ـ التبلیغ؛ بچاری، (متن آموزشی مرکز)

ـ فرعی:

ـ روش تبلیغ

ـ آیین سخنوری

راه کارهای اجرایی:

ـ بخشی از مطالب به ویژه مباحث خطابه و مناظره به صورت عملی (کارگاه آموزشی) اجرا می گردد.

تاریخ عمومی ادیان

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی و بررسی مقدماتی برخی از ادیان جهان(یهودیت و مسیحیت)خاستگاه و تحولات تاریخی آن‌ها و معرفی عقاید مردم چین و ژاپن.

سرفصل دروس:

ـ اصطلاحات دینی

ـ تعریف دین

ـ ادیان ابتدایی و نظرات مختلف در مورد پیدایش آنها

ـ ادیان قدیم (تمدن مصر قدیم و عقاید آن ها، ادیان بین النهرین، یونان، روم)

ـ عقاید ایرانیان قبل از اسلام (پرستش مظاهرطبیعت، میترا پرستی، آیین مغ)

ـ دین زرتشتی ظهور زرتشت

ـ تعالیم زرتشت

ـ ادیان هند

ـ واها و دین ودا

ـ عقاید هندوها

ـ معرفی مذاهب جاینی

ـ دین بودایی

ـ آیین بودا و سیک ها و هندو در زمان معاصر

ـ فلسفه تائو چینگ

ـ کنفوسیوس و تعالیم او

ـ مکتب کنفوسیوس

ـ شین تو

ـ دین یهود

ـ دین مسیحیت

منابع پیشنهادی:

اصلی:

ـ آشنایی با ادیان بزرگ؛ حسین توفیقی

فرعی:

ـ تاریخ ادیان؛ علی اصغر حکمت

ـ تاریخ جامع ادیان؛ جان ناس
ـ تاریخ مختصر ادیان بزرگ؛ فیلسین شاله
ـ کیش زرتشتی؛ مری بویس
ـ دین های ایران باستان؛ ینبرگ
ـ ادیان ایران در زمان ساسانیان؛ کریستین سن
ـ ادیان و مکاتب فلسفی هند؛ داریوش شایگان
ـ مانی و دین او؛ تقی زاده
ـ مقارنة الادیان (بخش یهود و مسیحیت)؛ احمد شلبی
ـ تاریخ کلیسای قدیم
ـ تاریخ تمدن؛ ویل دورانت
ـ کتاب مقدس

نحو تکمیلی

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: عملی

پیش نیاز: نحو (۳)

هدف: تکمیل مباحث نحوی و تسلّط دانش پژوهان با مباحث حروف و اعراب جملات.

سرفصل دروس:

ـ شناخت مفردات کثیرالاستعمال(همزه،اَنْ،اِنْ،اِنَّ،أنَّ،اذ،اذا،اَمْ،اَمّا، اِمّا، اَیّ، بَلْ، حتّی، فاء، کم، کیف، لو، لولا، لمّا، ما)

ـ شناخت جملاتی که محلی از اعراب دارند (جمله ی خبریه، حالیه، جمله‌ی مفعول به، جمله‌ی مضاف الیه، جمله‌ی جواب شرط جازم، جمله‌ی تابع فرد، جمله‌ی تابع از جمله دارای محل)

ـ شناخت جملاتی که فاقد محل اعرابی هستند (جمله‌ی مستأنسه، جمله‌ی معترضه، جمله‌ی تفسیریه، جمله‌ی صله، جمله‌ی جواب قسم، جمله‌ی جواب شرط غیر جازم، جمله‌ی تابع از جمله‌ای که محلی از اعراب ندارد)

منابع پیشنهادی:

اصلی:

ـ مغنی الادیب (خلاصه ی باب اوّل و دوم)

فرعی:

ـ نحو وافی

ـ الاتقان باب الاربعون

ـ حاشیة الصبّان

راه کارهای اجرایی:

ـ ارایه‌ی تمارین مناسب با تأکید بر استفاده از آیات و روایات.

ـ استفاده از پرسش های تستی، تشریحی، تکمیل کردنی.

ـ تطبیق مفردات و ارتباطات آن با موقعیّت اعرابی اسماء در آیات و روایات منتخب.

ـ تشخیص جملات و ارتباط آن ها با یکدیگر در آیات و روایات.

فقه (۱)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: آشنایی با دانش فقه

هدف: آشنایی با مباحث عبادات از طهارت تا امر به معروف و نهی از منکر.

سرفصل دروس:

ـ کلّیاتی درباره‌ی فقه

ـ تعریف و فایده‌ی فقه

ـ مبحث اجتهاد و تقلید

ـ طهارت

ـ طهارت از خبث (نجاسات، مطهرات و احکام آب ها)

ـ طهارت از حدث (وضو، غسل ،انواع غسل و احکام میّت و تیمّم)

ـ صلاة

ـ انواع و اعداد صلوة

ـ نمازهای واجب:

الف) نماز یومیه (شرایط، ارکان و اجزاء، مبطلات و خلل)

ب) احکام نماز جماعت

ج) احکام نماز مسافر

د) سایر نمازهای واجب (آیات و...)

ـ نمازهای مستحب

ـ صوم

ـ انواع صوم (واجب، حرام، مکروه و مستحب)

ـ شرایط صحّت و وجوب

ـ واجبات و مفطرات

ـ اعتکاف (شرایط و احکام)

ـ زکات

ـ تعریف و انواع زکات

ـ شرایط، موارد و مصارف زکات اموال

ـ زکات فطره (ابدان)

ـ خمس

ـ تعریف خمس

ـ شرایط، موارد و مصارف خمس

ـ انفال

ـ جهاد

ـ اقسام جهاد

ـ شرایط وجوب

ـ احکام بغات

ـ امر به معروف و نهی از منکر

ـ شرایط و مراتب آن دو

منابع پیشنهادی:

اصلی:

ـ الدروس التمهیدیة في الفقه الإستدلالي؛ ایروانی

فرعی:

ـ قواعد الاحکام؛ علاّمه حلّی

ـ تبصرة المتعلّمین؛ علاّمه حلّی

ـ المختصر النافع؛ محقّق حلّی

ـ الاعتصام بالکتاب و السنّة؛ سبحانی

ـ الروضة البهیة؛ شهید ثانی

ـ شرایع الاسلام؛ محقّق حلّی

ـ تحریر الوسیلة؛ امام خمینی

ـ فقه الامام الصادق(علیه السلام)؛ مغنیه

راه کارهای اجرایی:

ـ هر مبحث حتی المقدور به همراه استدلال ساده ارایه شود.

ـ در مباحث مهم (مانند کیفیت وضو) به نظریات فقه عامّه اشاره شده و جهات برتری فقه شیعه تبیین گردد.

فقه (۲)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: فقه (۱)

هدف: آشنایی با مباحث عقود از بیع تا حجر.

سرفصل دروس:

ـ کلّیات

ـ تعریف و انواع عقد (لازم و جایز)

ـ شروط متعاقدین و عقد فضولی

ـ شروط عقد و معاطاة

ـ شروط عوضین

ـ بیان ضوابط کلّی مکاسب محرّمه با ذکر نمونه های آن

ـ بیع

ـ تعریف بیع

ـ بیع صرف

ـ ربای در معامله (ربای معاوضی)

ـ بیع مساومه، مرابحه، مواضعه، تولیه و تشریک

ـ بیع سلف، نقد، نسیه و کالی به کالی

ـ اقاله

ـ تعریف، مجری و مسقطات خیارات (نظیر خیار مجلس و حیوان و...)

ـ اجاره

ـ تعریف، انواع (اجاره عین، اجاره عمل)

ـ احکام اجاره

ـ مضاربه، مزارعه و مساقات

ـ تعریف هر کدام

ـ بیان اجمالی احکام

ـ قرض (دین)

ـ رهن

ـ ودیعه وعاریه

ـ هبه

ـ وکالت

ـ صلح

ـ جعاله

ـ حجر

ـ ضمان بالمعنی الاعم (ضمان بالمعنی الاخص، حواله و کفاله)

منابع پیشنهادی:

اصلی:

ـ الدروس التمهيدية في الفقه الاستدلالی؛ایروانی

فرعی:

ـ قواعد الاحکام؛ علاّمه حلّی

ـ تبصرة المتعلّمین؛ علاّمه حلّی

ـ المختصر النافع؛ محقّق حلّی

ـ الروضة البهيّة؛ شهید ثانی

ـ شرایع الاسلام؛ محقّق حلّی

ـ تحریر الوسیلة؛ امام خمینی

ـ فقه الامام الصادق؛ مغنیه

راه کارهای اجرایی:

ـ هر مبحث حتّی المقدور به همراه استدلال ساده ارایه شود.

ـ اساتید محترم با توجّه به شرایط خاصّ فراگیران، برخی از مباحث مناسب را انتخاب نموده و به عنوان تحقیق در حدّ یک مقاله‌ی کوتاه از آنان مطالبه کنند.

فقه (۳)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: فقه (۲)

هدف: آشنایی با مباحث وصیّت، نکاح، طلاق و دیات.

سرفصل دروس:

ـ **وصیّت** (تعریف و ارکان وصیّت، اقسام وصیّت، احکام وصیّت)

ـ **نکاح** (انواع نکاح، ارکان و شرایط نکاح (صیغه نکاح، اقسام محارم و...)، مهر و شرایط آن، نفقات (زوجیّت، قرابت، ملک)

ـ **طلاق** (تعریف و ارکان آن، اقسام طلاق، (رجعی و انواع بائن) و عدّه)

ـ **ظهار**

ـ **ایلاء**

ـ **لعان**

ـ **دیات** (دیه نفس و اقسام قتل، موارد مهمّی از دیات مانند خطای طبیب، دیه قتل عمد، شبه عمد و خطایی، اصناف دیه و عاقله)

منابع پیشنهادی:

اصلی:

ـ الدروس التمهیدیة فی الفقه الإستدلالی؛ ایروانی

فرعی:

ـ قواعد الاحکام؛ علاّمه حلی

ـ تبصرة المتعلّمین؛ علاّمه حلی

ـ المختصر النافع؛ محقّق حلّی

ـ **الروضة البهیة؛ شهید ثانی**

ـ شرایع الاسلام؛ محقّق حلّی

ـ **تحریر الوسیلة؛ امام خمینی**

ـ فقه الامام الصادق؛ مغنیه

راه کارهای اجرایی:

ـ هر مبحث حتّی المقدور به همراه استدلال ساده ارایه شود.

ـ اساتید محترم با توجّه به شرایط خاصّ دانش پژوهان، برخی از مباحث مناسب را انتخاب نموده و به عنوان تحقیق در حد یک مقاله کوتاه از آنان مطالبه کنند.

فقه (٤)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: فقه (۳)

هدف: آشنایی با مباحث مهم فقهی ابواب اقتصادی، حقوقی و قضایی.

سرفصل دروس:

ـ **ایمان و نذر** (شرایط هر یک و احکام مربوط به آن ها)

ـ **شفعه**

ـ **جعاله**

ـ **وقف**

ـ **صید و ذباحه** (صید و شروط آن، ذبح و شروط آن (ذبح و نحر) و ذکات سمک)

ـ **اطعمه و اشربه** (ملاک حیوان حلال گوشت و حرام گوشت، سایر اطعمه و اشربه ی محرّمه و اضطرار)

ـ **غصب** (تعریف غصب، حکم تکلیفی آن و حکم وضعی آن)

ـ **لقطه** (لقیط، ضالّه و لقطه بالمعنی الاخص) (تعریف و شرایط لقطه و احکام لقطه)

ـ **احیای موات** (اقسام ارض، شرایط احیا)

ـ **فرایض** (میراث) (موجبات ارث، موانع ارث، طبقات سه گانه ارث، سهام و عول و تعصیب)

ـ **اقرار** (تعریف اقرار، ارکان، شرایط و احکام)

ـ **قضاء** (شروط قاضی، اقسام قاضی (قاضی منصوب و قاضی تحکیم)، راه تشخیص مدّعی و منکر و طرق اثبات دعوا)

ـ **شهادات** (شروط شاهد و اقسام حقوق)

ـ **حدود و تعزیرات** (تعریف حد و تعزیر و تفاوت آن ها و موارد مهمّی از حدود و تعزیرات)

ـ **قصاص** (انواع قصاص (قصاص نفس، طرقف و جروح)، موجبات قصاص نفس، شروط قصاص و مثبتات قتل (اقرار، بیّنه و قسامه)

ـ **دیات** (دیه نفس و اقسام قتل، موارد مهمّی از دیات مانند خطای طبیب، دیه قتل عمد، شبه عمد و خطایی، اصناف دیه و عاقله)

منابع پیشنهادی:

اصلی:

ـ الدروس التمهيدية في الفقه الإستدلالی (ج٤)؛ ایروانی

فرعی:

ـ قواعد الاحكام؛ علاّمه حلی

ـ تبصرة المتعلّمين؛ علاّمه حلی

ـ تحرير الوسيلة؛ امام خمینی

ـ المختصر النافع؛ محقّق حلّی

ـ الروضة البهية؛ شهید ثانی

ـ شرايع الاسلام؛ محقّق حلّی

ـ فقه الامام الصادق؛ مغنیه

راه کارهای اجرایی:

ـ هر مبحث حتّی المقدور به همراه استدلال ساده ارایه شود.

ـ اساتید محترم با توجّه به شرایط خاصّ دانش پژوهان، برخی از مباحث مناسب را انتخاب نموده و به عنوان تحقیق در حد یک مقاله کوتاه از آنان مطالبه کنند.

اصول فقه

تعداد واحد: ۵

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: منطق و نحو (۳)

هدف: آشنایی اجمالی با کلّیات اصول فقه شیعه.

سرفصل دروس:

تاریخچه، تعریف، اهمّیت و موضوع علم اصول

اقسام ادلّه (اجتهادی، فقاهتی) حجّیّت قطع و مبنا بودن آن برای سایر ادلّه و اصل عدم حجّیّت ظن

اقسام ادلّه‌ی اجتهادی (دلیل شرعی لفظی و غیر لفظی، دلیل عقلی)

دلیل شرعی لفظی مباحث الفاظ (اوامر، نواهی، عام و خاص، مطلق و مقیّد، مجمل و مبیّن، انواع مفاهیم) و حجیت دلیل لفظی (حجّیّت ظواهر)

دلیل شرعی غیر لفظی (طرق اثبات صدور دلیل)اجماع (محصل و منقول)، شهرت، سیره‌ی، متشرّعه، خبر متواتر و خبر واحد (تعریف آن ها، دلیل اعتبار آن ها)

دلیل عقلی

ـ غیرمستقلاّت عقلیه

ـ مستقلاّت عقلیه (ضد، مقدّمه واجب، اجتماع امر و نهی، دلالت نهی بر فساد و اجزا)

ادلّه‌ی فقاهتی تعریف، مجری و مدرک اصول عملیه اربعه و احکام مهمّ مربوط به هر کدام

تعارض ادلّه (انواع و تفاوت آن با تزاحم)

منابع پیشنهادی:

ـ مبادی اصول فقه؛ فضلی

ـ **الحلقة الاولی؛ شهید صدر**

ـ تحریر المعالم؛ آیت ا... مشکینی

ـ اصول استنباط؛ حیدری

ـ اصول فقه؛ رشاد

ـ اصول فقه؛ محقّق داماد

ـ **المعالم الجدیدة؛ شهید صدر**

ـ مبادی فقه و اصول؛ فیض

آشنایی با رجال و درایه

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیش نیاز: ندارد

هدف: آگاهی از مهمترین مباحث علم رجال و منابع رجالی فریقین و چگونگی استفاده از آنها و اصطلاحات حدیث شیعه.

سرفصل دروس:

الف) رجال

کلّیـات: تعریف علم رجال، موضوع و مسائل آن، نقش علم رجال، تاریخچه و معرّفی برخی منابع نظری (درسی) رجال.

الف) الفاظ دالّ بر توثیق، الفاظ دالّ بر مدح، الفاظ دال بر جرح و ذمّ، تعارض جرح و تعدیل.

ب) توثیقات خاص، توثیقات عام (و اصحاب اجماع).

ج) آشنایی با منابع رجال: (اهمّ منابع رجالی شیعه، اهمّ منابع رجالی اهل سنّت)

د) چگونگی بررسی سندی و مراجعه به منابع رجالی (با ذکر چند مثال)

ب) درایة

کلّیـات: ضرورت حدیث پژوهی ـ تعریف علم الدرایة، پیشینه ی تاریخی.

اصول حدیث: صحیح، حسن، موثّق، و ضعیف

اصطلاحات حدیثی:

اصطلاحات مشترک:

۱. مسند، ۲. متّصل، ۳. مرفوع، ٤. معنعن، ٥. معلّق، ٦. مشهور، ۷. ضعیف ۸. موقوف ۹. مرسل

حجّیت مرسل: (مراسیل قطعی صدور، مصحّف، نص، ظاهر، مؤوّل، مجمل، مبیّن)

ـ **اصطلاحات مربوط به تحمّل حدیث و شرایط آن** (سماع، قرائت، اجازه، مناوله، کتابت، اعلام، وصیّت، وجاده)

منابع پیشنهادی:

اصلی:

- دروس موجزة فی علم الرجال؛ آیة الله سبحانی (کتاب مرکز)

فرعی:

- الوجیز فی علم الرجال؛ آیة الله مشکینی
- اصول علم الرجال؛ عبدالهادی فضلی
- علم الحدیث؛ پژوهشی در مصطلح الحدیث یا علم الدرایة؛ دکتر مؤدب
- اصول الحدیث و احکامه فی علم الدرایة؛ آیة الله سبحانی
- مقدّمه معجم رجال الحدیث؛ آیة الله خوئی
- کلّیّات علم رجال؛ آیة الله سبحانی
- بحوث شافی فی مبانی علم الرجال؛ صالح تبریزی
- الفوائد الرجالیة؛ حسینی صدر
- الفوائد الرجالیة؛ کلباسی
- البدایة فی علم الدرایة؛ شهید ثانی
- الوجیزة فی علم الدرایة؛ شیخ بهائی
- مقباس الهدایة فی علم الدرایة؛ علاّمه مامقانی

راه کارهای اجرایی درس:

- برخی منابع علم رجال سر کلاس آورده شود تا طلاّب با آن ها آشنا شوند.
- تشکیل کارگاه آموزشی با استفاده از کتاب کافی و صحیح بخاری در یک جلسه انجام شود.
- لازم است در درس، تمرین اصطلاحات صورت گیرد به ویژه از کتاب مرآة العقول.
- زمان بندی: درون حدیثی ۶۰٪، برون حدیثی ۲۰٪، شرایط قبول روایت ۱۰٪، آداب نقل حدیث و ترجمه ۱۰٪ زمان را به خود اختصاص می دهد.

آشنایی با فرق و مذاهب اسلامی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مهم ترین مذاهب اسلامی و دیدگاه های آن ها.

سرفصل دروس:

ـ **علم ملل ونحل** (واژه‌ی ملل ونحل، موضوع، غایت و روش این علم، پیشینه‌ی تاریخی ارتباط بین علم عقاید و علم ملل و نحل)

ـ **نخستین اختلافات کلامی در میان مسلمانان**

ـ فرقه‌های نخستین (به اجمال):خوارج، قدریة، جبریّه، مرجئه

ـ **شیعه:**

ـ تعریف شیعه

ـ شیعه ی امامیه و اصول و مذهب

ـ تاریخ پیدایش کلام امامیه

ـ برخی از مشاهیر و متکلّمان امامیّه

ـ ادوار شیعه (تشیّع در عصر پیامبر(صلی الله علیه وآله)، تشیّع پس از رحلت پیامبر(صلی الله علیه وآله) در عصر خلفاء، تشیّع از دوره‌ی خلافت امام علی(علیه السلام) به بعد)

ـ فرقه های شیعه (امامیه، دیدگاه های اصلی امامیه) (زیدیه، شخصیّت زیدبن علی و فرزندانش، ائمّه ی طاهرین(علیهم السلام) و قیام زید، زیدیه و امامت) (اسماعیلیه، تاریخ ظهور، اصول عقاید، فرق اسماعیلیه)

ـ **اشاعره:**

ـ شخصیت و آثار علمی اشعری

ـ خاستگاه های کلام اشعری (اهل الحدیث و جنابله و ...)

ـ روش کلامی اشعری

ـ اصول عقاید اشعری

ـ عکس العمل ها در برابر اشعری

ـ تحوّلات سیاسی و رسمیّت یافتن مذهب اشعری

ـ عقل گرایان اشعری

ـ مشاهیر متکلّمان اشعری

ـ **ماتریدیه:**

- شخصیّت و آثار ماتریدی
- منابع معرفت از دیدگاه ماتریدی
- عقاید کلامی ماتریدی و مشاهیر متکلّمان ماتریدیه

- معتزله:

- تاریخ ظهور و مؤسّس مذهب معتزله
- وجه تسمیه معتزله
- روش فکری معتزله
- اصول مذهب اعتزال
- تحوّلات تاریخی مذهب معتزله

- وهابیّت:

- پایه گذار مسلک وهابیت، عوامل تاریخی و اجتماعی شکل‌گیری و هابیّت
- ریشه‌های فکری وهابیت، دیدگاه‌های کلامی وهابیون و بررسی آنها

منابع پیشنهادی:

- نشأة الفكر الفلسفي في الاسلام؛ سامی نشّار
- فرق و مذاهب کلامی؛ علی ربّانی گلپایگانی
- تاریخ الفرق الاسلامیة؛ خلیل الزین
- تاریخ علم کلام؛ نعمانی، ترجمه ی فخرگیلانی
- الملل و النحل؛ شهرستانی
- فرق الشیعة؛ نوبختی دایرة المعارف تشیّع
- ملل و نحل؛ استاد جعفر سبحانی
- شرح الاصول الخمسة؛ قاضی عبدالجبار
- اللمع و الابانه؛ اشعری
- الفرق بین الفرق؛ بغدادی
- مقالات الاسلامیین؛ اشعری
- آیین وهابیّت؛ استاد جعفر سبحانی
- تاریخ المذاهب الاسلامیة؛ ابوزهره
- آشنایی با فرق و مذاهب اسلامی؛ رضا برنجکار

راه کارهای اجرایی:

- نگارش تحقیق در باب فرق و دیدگاه‌های خاص یا مقایسه‌ای فرق (نگارش تحقیق در باب فرقه‌های بومی و منطقه‌ای طلاب در اولویت است).

آشنایی با عرفان اسلامی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با عرفان اسلامی: زمینه ها، تاریخچه، منازل و مقامات و برخی اصطلاحات رایج.

سرفصل دروس:

- تعریف عرفان و تقسیم بندی عرفان (عرفان عملی و نظری)
- عرفان عملی و رابطه ی آن با اخلاق
- عرفان نظری (موضوع، مسایل، مبادی، روش) و رابطه ی آن با فلسفه و کلام
- عرفان و دین (شریعت، طریقت و حقیقت)
- زمینه های عرفان اسلامی (درونی و بیرونی)
- تاریخچه ی مختصر عرفان اسلامی
- منازل و مقامات
- اصطلاح شناسی (برخی رموز و اصطلاحات) ادبیات عرفانی

منابع پیشنهادی:

- آشنایی با عرفان اسلامی؛ استاد مطهری(ره)
- آشنایی با علوم اسلامی؛ استاد برنجکار
- عرفان دینی و دین عرفانی؛ آقای شیروانی

راه کارهای اجرایی:

- این درس به صورت توصیفی ارایه می‌شود و از ذکر اقوال و آرای غیرمشهور اجتناب گردد.
- به جهت نوآموز بودن فراگیران در این موضوع حتی المقدور به مطالب کلاس و کتاب بسنده می‌شود.

شیعه شناسی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با دیدگاه‌ها و مبانی اصلی تشیّع و سیر تاریخی شیعه و پاسخ‌گویی به مهم‌ترین شبهات مطرح شده در این زمینه.

سرفصل دروس:

کلّیّـــات:

ـ شیعه در لغت و اصطلاح

ـ نگاهی گذرا به آیات مهمّ قرآنی درباره ی اهل بیت(علیهم السلام)

ـ شیعه در لسان پیامبر اکرم(صلی الله علیه وآله) از طریق عامه و خاصه

ـ اوصاف شیعه در روایات

ـ اقسام شیعه (سیاسی ـ بحث اهلبیت(علیهم السلام) ـ اعتقادی)

پیدایش شیعه:

ـ شیعه مولود طبیعی اسلام و ادلّه آن

ـ دیدگاه های مخالف و نقد آن عبدالله بن سبا

ـ ریشه ی ایرانی داشتن شیعه

ـ پیدایش پس از مقتل الحسین

ـ پیدایش توسط حکومت ها (آل بویه، مغول، صفویه)

ادوار شیعه:

ـ گزارش اجمالی از وضع شیعه پس از رحلت پیامبر اکرم(صلی الله علیه وآله) تا زمان امام علی(علیه السلام)

ـ شیعه در زمان حضور ائمه (ادوار ضمنی این دوره ـ شیعه در زمان غیبت صغری و پس از آن

انشعابات و فرق شیعه (پیدایش، وضع کنونی، حوزه ی جغرافیایی) امامیّه و ادلّه حقانیّت آن:

ـ کیسانیه ـ زیدیه

ـ اسماعیلیه ـ واقفیه

ـ فرقه‌های متأخّر

ـ جریان غلو و غالیان در شیعه، مواجهه اهل بیت (ع) و علمای امامیه با آنها (خطابیه ـ نصیریه و...)

جغرافیای شیعه و مراکز مهم آن:

ـ جبل عامل ـ عراق

ـ قم ـ حلّه

ـ ری ـ خراسان

چهره های شیعه:

ـ پیشگامان شیعه در میان صحابة الرسول(صلی الله علیه وآله)

ـ برجستگان اصحاب ائمه(ع):

ـ دانشمندان و رجال مهم شیعه براساس ترتیب زمانی

آشنایی با مصادر و کتب مهمّ اندیشمندان شیعه

خصایص فکری امامیه:

ـ عقیدتی (بدا، رجعت، مهدویت)

ـ خصایص فقهی شیعه (عمره ی تمتّع، متعه، خمس، اذان)

ـ عقلانیت و معنویت در شیعه

منابع پیشنهادی:

اصلی:

- متن آموزشی مرکز با عنوان «شیعه شناسی»

فرعی:

- شیعه در اسلام؛ علاّمه طباطبائی
- تاریخ التشیّع الفکری و السیاسی؛ صدرالدین قپانچی
- التشیع؛ غریفی
- هویة التشیع؛ دکتر احمد وائلی
- عقیدة الشیعه؛ دونلدین
- سیری در تاریخ شیعه؛ داود الهامی
- **في ظلال التشیع؛ محمد علی حسینی**
- تاریخ شیعه؛ محمدحسین مظفرق
- تاریخ تشیع در ایران؛ رسول جعفریان
- التأسیس لتاریخ الشیعة؛ شیخ جعفر مهاجر
- الصلة بین التشیع و التصوّف؛ هاشم معروف الحسنی

- الشیعة فی مسارهم التاریخی؛ سیدمحسن امین عاملی
- الشیعة فی المیزان، محمدجواد مغنیه
- نشاة الشیعة الامامیة؛ عبدالمنعم داود
- تأسیس الشیعه؛ سید حسن صدر
- تاریخ الامامیة؛ عبدالله فیاضی
- الشیعة فی التاریخ؛ عبدالرسول موسوی
- التشیّع نشأته و معالمه؛ هاشم الموسوی
- اصل الشیعة و اصولها؛ کاشف الغطاء
- الشیعة الامامیة؛ هنری کربن
- اصول التشیّع، هاشم معروف الحسنی
- مع الشیعه الامامیة في عقائدهم؛ استاد جعفر سبحانی
- دور علماء الشیعة فی مواجهة الاستعمار؛ سلیم الحسنی
- دورالشیعه في الحضارة الاسلامیة؛ استاد جعفر سبحانی
- هذه هی الشیعه؛ باقر شریف القرشی
- الشیعة في التاریخ؛ محمد حسین الذین
- تاریخ تشیّع؛ دکتر خواجویان

راه کارهای اجرایی درس:

ـ با در نظر گرفتن سرفصل‌ها و عنایت به ملّیّت دانش پژوهان، نسبت به نیاز منطقه‌ای توجّه بیشتری شود.

ـ تحقیق درباره‌ی تشیّع در منطقه‌ی جغرافیایی دانش پژوهان یا در هر یک از سرفصل‌های ذکر شده مطلوب می‌باشد.

تاریخ زندگانی و سیره معصومین(ع) (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: تاریخ تحلیلی صدر اسلام

هدف: شناخت تحلیلی زندگانی امام علی(علیه السلام) و حضرت زهرا(س).

سرفصل دروس:

ـ **کلیات:** مفهوم شناسی

ـ **امام علی(علیه السلام) در دوره‌ی پیامبر**(صلی الله علیه وآله) (تولد، کودکی، در زمان بعثت شامل موضوعاتی از قبیل اولین ایمان آورنده، برادری، لیلة المبیت، هجرت و نقش حضرت در جنگها و...)

ـ **امام علی(علیه السلام) پس از رحلت پیامبر اعظم (ص)** (موضعگیری های امام (ع) در موضوعاتی مثل سقیفه، مسئله ارتداد، فتوحات، مسایل حکومتی

ـ **امام علی(علیه السلام) در دوره‌ی خلافت** (بررسی مسئله بیعت،، علت هجرت، ساختار حکومت، ویژگی‌های حکومت، بررسی ۳ جنگ جمل، صفین، نهروان و...)

ـ **حضرت فاطمه زهرا(س)** (تولد، کودکی، ازدواج، خانه‌داری، شرکت در جنگ‌ها، شرکت در مسایل اجتماعی، و پاسخگویی به مسایل بانوان، فضایل حضرت فاطمه(س)، دوران پس از رحلت پیامبر اعظم (ص)، شامل: غصب فدک، خطبه فدک، موضعگیری فاطمه(س) در برابر غصب خلافت و غاصبان خلافت، وصیت حضرت، بیماری حضرت.

منابع پیشنهادی:

ـ دانشنامه امام علی(علیه السلام) (ج۷ و ۸)، (تاریخ و سیره)

ـ ارشاد؛ شیخ مفید

ـ **الامامة و السیاسة؛ ابن قتیبة دینوری**

ـ انساب الاشراف؛ بلاذری

ـ تاریخ طبری

ـ فاطمه الزهرا(س)؛ علامه امینی

ـ مأساة الزهرا(س)؛ سید جعفر مرتضی

ـ تذکرة الخواص؛ سبط ابن جوزی
ـ تتمة المنتهی؛ شیخ عباس قمی
ـ تاریخ یعقوبی
ـ خصال؛ شیخ صدوق
ـ دلائل الامامة؛ طبری
ـ الفصول المهمة فی معرفة الائمة(علیه السلام)؛ ابن صبّاغ مالکی
ـ مناقب آل ابی طالب؛ ابن شهر آشوب
ـ مقاتل الطالبیین؛ ابوالفرج اصفهانی
ـ نقش ائمّه در احیاء دین؛ علاّمه عسکری
ـ سیری در سیره ائمه اطهار(علیهم السلام)؛ شهید مطهری
ـ زندگانی تحلیلی پیشوایان ما؛ عادل ادیب

تاریخ زندگانی و سیره معصومین(ع) (۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: تاریخ زندگانی و سیره معصومین (ع) (۱)

هدف: آشنایی با زندگانی و سیره ی ائمه(علیهم السلام).

سرفصل دروس:

امام حسن(علیه السلام)

زندگانی اجمالی (در کنار رسول خدا(صلی الله علیه وآله)، در کنار امام علی(علیه السلام) شرکت در صفّین، جمل و نهروان)

خلافت، صلح، خانه نشینی و شهادت

امام حسین(علیه السلام)

زندگی نامه‌ی اجمالی، دوران صلح، قیام عاشورا

امام سجاد(علیه السلام)

زندگی نامه‌ی اجمالی، پیام آورکربلا، امام(علیه السلام) و قیام‌های عصر خود (حرّه واقم، توّابین، مختار، ابن زبیر) امام و بنی‌امیّه

سیاست‌های فرهنگی امام(علیه السلام)

امام باقر(علیه السلام)

زندگی نامه‌ی اجمالی، نقش فرهنگی و علمی امام(علیه السلام)، امام(علیه السلام) و بنی‌امیّه

امام صادق(علیه السلام)

زندگی نامه‌ی اجمالی، حوزه‌ی علمی و فرهنگی (سامان‌دهی مذهب و مکتب تشیّع)

امام و قیام‌ها (قیام زید، دعوت عبّاسیان، نفس زکیّه)

امام و حکومت‌ها (بنی امیّه، بنی عبّاس)

امام کاظم(علیه السلام)

زندگی‌نامه اجمالی، امام و قیام ها، امام(علیه السلام) و حکومت، نهاد وکالت

امام رضا(علیه السلام)

زندگی‌نامه‌ی اجمالی، امام(علیه السلام) و قیام‌ها، امام(علیه السلام) و حکومت (با تکیه بر ولایت عهدی)، نقش فرهنگی امام(علیه السلام) (با تکیه بر مناظرات)

امام جواد(علیه السلام)

زندگی‌نامه‌ی اجمالی، امام(علیه السلام) و قیام‌ها، امام(علیه السلام) و حکومت، نقش فرهنگی امام(علیه السلام) (با تکیه بر مناظرات)

منابع پیشنهادی:

- مناقب؛ ابن شهر آشوب
- دلائل الامامة؛ طبری
- شرح نهج البلاغه؛ ابن ابی الحدید
- خصائص؛ نسائی
- اعیان الشیعه؛ سید محسن امین عاملی
- اعلام الوری؛ طبرسی
- بحار الانوار؛ مجلسی
- کشف الغمة؛ اربلی
- قیام امام حسین(علیه السلام)؛ دکتر شهیدی
- صلح امام حسن(علیه السلام)؛ شیخ راضی آل یاسین
- حیاة الامام الحسن(علیه السلام)؛ باقر شریف قرشی

تاریخ زندگانی و سیره معصومین(ع) (۳)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: تاریخ زندگانی و سیره معصومین (ع) (۲)

هدف: شناخت تحلیلی زندگانی برخی از ائمه (ع) و تاریخ عصر غیبت.

سرفصل دروس:

امام هادی(علیه السلام)

زندگی نامه‌ی اجمالی، امام(علیه السلام) و قیام‌ها، امام(علیه السلام) و حکومت، نقش فرهنگی امام(علیه السلام)

امام عسکری(علیه السلام)

زندگی نامه‌ی اجمالی، امام(علیه السلام) و قیام ها، امام(علیه السلام) و حکومت، نقش فرهنگی امام(علیه السلام)، زمینه‌سازی برای غیبت

امام زمان(علیه السلام)

زندگی نامه‌ی اجمالی، غیبت (تعریف، انواع، ویژگی‌ها، زمینه‌ها)

نوّاب اربعه (اسامی، اقدامات، وظایف)

ـ تاریخ عصر غیبت:

ـ بررسی وضعیت سیاسی، اجتماعی و فکری عصر عباسیان در آستانه غیبت صغری، شبکه وکالت

ـ وضعیت فکری، سیاسی و اجتماعی، شیعه، در آستانه غیبت

ـ زمینه سازی برای ورود شیعه به عصر غیبت

ـ تاریخ عصر غیبت و وضعیت فکری و سیاسی ـ اجتماعی شیعه

ـ مروری بر برخی مسایل عصر غیبت کبری

منابع پیشنهادی:

ـ منتخب الاثر؛ آیت الله صافی گلپایگانی

ـ مناقب؛ ابن شهر آشوب

ـ دلائل الامامة؛ طبری
ـ شرح نهج البلاغه؛ ابن ابی الحدید
ـ خصائص؛ نسائی
ـ اعیان الشیعه؛ سید محسن امین عاملی
ـ اعلام الوری؛ طبرسی
ـ بحار الانوار؛ مجلسی
ـ کشف الغمة؛ اربلی
ـ تاریخ عصر غیبت؛ چاپ آموزشی مرکز

تفسیر ترتیبی (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: تفسیر مقدماتی

هدف: آشنایی با محتوا و مضامین قرآن و متون اساسی تفسیر (در گرایش اجتماعی).

سرفصل دروس:

ـ آشنایی با توضیح و تفسیر آیات جزء اول و دوم قرآن کریم (سوره بقره تا آیه ۲۵۲) در تفسیر نمونه

منابع پیشنهادی:

اصلی:

ـ تفسیر نمونه (ج۱)؛ آیة الله مکارم شیرازی

ـ الأمثل برای دوره عربی

فرعی:

ـ تفسیر المیزان؛ علامه طباطبائی

ـ تفسیر فی ظلال القرآن؛ سید قطب

راه کارهای اجرایی:

ـ در تدریس، به شأن نزول آیات و نکات مهمّ تفسیری پرداخته می‌شود و مباحث دیگر جهت مطالعه به دانش پژوهان واگذار می‌شود.

ـ در هر جلسه درسی یک ساعته، حدود ۱۰ آیه قرآن و تفسیر آن ارایه شود.

تفسیر ترتیبی (۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۱ واحد نظری ۱ واحد عملی

پیش نیاز: تفسیر ترتیبی (۱)

هدف: آشنایی با محتوا و مضامین قرآن و متون اساسی تفسیر (روش اجتهادی).

سرفصل دروس:

آشنایی با تفسیر و معنای آیات جزء سوم و چهارم قرآن کریم (سوره ی بقره از آیه ی۲۵۳ (تا آخر آل عمران و تا آیه‌ی ۲۳ سوره‌ی نساء) در تفسیرمجمع البیان.

منابع پیشنهادی:

اصلی:

ـ مجمع البیان؛ علاّمه طبرسی

فرعی:

ـ تفسیر نمونه؛ آیة الله مکارم شیرازی

ـ تفسیر تبیان؛ شیخ طوسی

ـ تفسیر ابوالفتوح رازی

راهکارهای اجرایی:

ـ در تدریس، به بحث «المعنی» و «شأن نزول» آیات توجه داده شود و مباحث دیگر تفسیر مجمع البیان به مطالعه دانش پژوهان واگذار گردد.

ـ در جلسه درسی یک ساعته حدود ۱۰ آیه قرآن از تفسیر مجمع البیان، استاد و فراگیران از روی متن، در کلاس بخوانند.

تفسیر موضوعی قرآن (۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: تفسیر موضوعی قرآن (۱)

هدف: آشنایی با اهمّ مفاهیم اخلاقی در قرآن و شیوه ی تخلّق به آن ها.

سرفصل دروس:

کلّیات

ـ اشاره ای به مفهوم اخلاق و تقسیم مباحث اخلاقی (فردی، اجتماعی و...) و منابع آن

ـ اهمّیت اخلاق از نگاه قرآن، شیوه های پرداختن قرآن به آموزه های اخلاقی

ـ حقیقت تزکیه و راه کارهای آن از منظر قرآن

ـ اشاره ای به ابعاد وجودی و صفات انسان در قرآن

الف) فضایل اخلاقی: اخلاص، تقوا، توکّل، رضا، ذکر، شکر، خوف و رجا، صله رحم، محبت (به خدا، پدر و مادر و...)، احسان و انفاق، عفو، عزّت، فروخوردن خشم، تواضع، شرح صدر و...

ب) رذایل اخلاقی: اسراف، ریا، غیبت، تهمت، سوءظن و تجسّس، حرص و تکاثر، حسادت، تکبّر و تفاخر، غفلت، فسق، تمسخر و ...

منابع پیشنهادی:

ـ اخلاق در قرآن؛ آیت ا... مکارم شیرازی

ـ اخلاق در قرآن؛ آیت ا... جوادی آملی

ـ اخلاق در قرآن؛ آیت ا... مصباح یزدی

ـ تفاسیر قرآن (المیزان و نمونه و ...)

راه کارهای اجرایی:

ـ زمان بندی، کلیات (دو جلسه) فضایل (۸ جلسه) رذایل (۵ جلسه).

کلام اسلامی (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: اندیشه اسلامی (۲)

هدف: آشنایی تفصیلی با مباحث خداشناسی در کلام اسلامی.

سرفصل دروس:

ـ مباحث توحید و صفات

ـ اثبات صانع (براهین اثبات خالق)

ـ توحید و مراتب آن (توحید در ذات، توحید در صفات، توحید در خالقیت، توحید در ربوبیت، توحید در عبادت)

ـ صفات و اسماء خداوند

ـ راه های شناخت صفات

ـ تقسیمات صفات

ـ صفات ذاتی

ـ صفات فعلی (با تأکید بر بحث کلام الهی)

ـ صفات خبری

ـ صفات سلبی

منابع پیشنهادی:

اصلی:

ـ تلخیص محاضرات فی الالهیات؛ ربانی گلپایگانی

فرعی :

- الإلهیات، آیة الله سبحانی
- آموزش عقائد، آیة الله مصباح
- کلام اسلامی، سعیدی مهر (چاپ مرکز)

کلام اسلامی (۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: کلام اسلامی (۱)

هدف: آشنایی تفصیلی با مباحث عدل و حکمت الهی در کلام اسلامی و نیز مباحث نبوت عامه.

سرفصل دروس:

- مباحث عدل الهی و حکمت
  - حسن و قبح عقلی
  - عدل الهی
  - افعال خداوند غایتمند است
  - مصیبت ها و شرور و حکمت الهی
  - تکلیف بمالایطاق
  - وجوب لطف نزد متکلمین
  - جبر و تفویض
  - امر بین امرین
  - قضا و قدر
  - حقیقت بداء
- مباحث نبوت عامه
  - ادلّه لزوم بعثت
  - ادلّه منکران بعثت
  - راه های شناخت صدق مدّعی نبوت
  - حقیقت وحی در نبوت
  - عصمت انبیاء

منابع پیشنهادی:

اصلی:

- تلخیص محاضرات فی الالهیات؛ ربانی گلپایگانی

فرعی:

- الإلهیات، آیة الله سبحانی
- آموزش عقائد، آیة الله مصباح
- کلام اسلامی، سعیدی مهر (چاپ مرکز)

کلام اسلامی (۳)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: کلام اسلامی (۲)

هدف: آشنایی تفصیلی با مباحث نبوت خاصّه و امامت در کلام اسلامی.

سرفصل دروس:

- نبوت خاصه
  - بشارت های خاتم پیامبران در عهدین
  - قراین دال بر نبوت حضرت رسول اکرم(صلی الله علیه وآله)
  - استدلال معجزات آن حضرت
  - نقد مذهب صرفه
  - اعجاز قرآن
  - خاتمیت
- امامت
  - چرایی بحث از امامت
  - حقیقت امامت نزد شیعه و اهل سنت
  - راه های اثبات امامت نزد اهل سنت
  - دلیل های ضرورت نصب امام نزد شیعه امامیه
  - وجوب عصمت در امام
  - نصوص دینی بر نصب
  - سنت پیامبر(صلی الله علیه وآله) و ائمه اثنی عشر(علیهم السلام)
  - امام دوازدهم در کتاب و سنت

منابع پیشنهادی:

اصلی:

- تلخیص محاضرات فی الالهیات؛ ربانی گلپایگانی

فرعی:

- الإلهیات، آیة الله سبحانی
- آموزش عقائد، آیة الله مصباح
- کلام اسلامی، سعیدی مهر (چاپ مرکز)

کلام اسلامی (٤)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: کلام اسلامی (۳)

هدف: آشنایی تفصیلی با مباحث معادشناسی در کلام اسلامی.

سرفصل دروس:

- مباحث معاد
- مقدمه:
  - بحث نفس و تجرّد آن
- براهین اثبات معاد
  - براهین تجرد نفس انسانی
  - معاد جسمانی و روحانی
- براهین بطلان تناسخ
- قبر و برزخ
- حساب و شهود
- میزان و صراط
- شفاعت در قیامت
  - احباط و تکفیر
- پاسخ به سئوالات درباره معاد

منابع پیشنهادی:

اصلی:

- تلخیص محاضرات فی الالهیات؛ ربانی گلپایگانی

فرعی:

- بحث نفس و تجرد نفس از کتاب اندیشه (۳)؛ موسسه امام خمینی(قدس سره)
- الإلهیات، آیة الله سبحانی
- آموزش عقائد، آیة الله مصباح
- کلام اسلامی، سعیدی مهر (چاپ مرکز)

کلام تطبیقی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: کلام اسلامی (۱ ـ ۴)

هدف: آشنایی اجمالی با مهم ترین مباحث کلامی بین مذاهب اسلامی و دیدگاه های آن ها.

سرفصل دروس:

ـ **ایمان:**

ـ **صفات خدا** (زیادت بر ذات یا عینیت یا نیابت ذات از صفات) (توحید، عدل)

ـ صفات خبریه

ـ حسن قبح عقلی

ـ جبر و اختیار

ـ غرض و غایت در فعل الهی

ـ **عصمت انبیاء**

ـ **علم انبیاء**

ـ **پیوند خاتمیت و امامت**

ـ **امامت** (لزوم یا عدم لزوم عصمت، نصبی یا اختیاری، افضلیت، اجماع، اهل حل و عقد)

ـ **جایگاه اهل بیت(علیهم السلام)**

ـ **مهدویت**

ـ **جایگاه صحابه در نزد راویان اسلامی**

ـ **نفس و معاد**

منابع پیشنهادی:

ـ معتزله؛ محمود فاضل

ـ مواقف؛ قاضی عضدالدین ایجی

ـ کشف المراد؛ علاّمه حلی

ـ نهج الحق و کشف الصدق؛ علاّمه حلی

- المراجعات؛ شرف الدین
- شرح المقاصد؛ تفتازانی
- مقالات الاسلامیین؛ اشعری
- لوامع الحقایق؛ احمد آشتیانی
- تمهیدالاصول؛ شیخ طوسی
- شرح اصول خمسه؛ قاضی عبدالجبار
- مناسبات فرهنگی معتزله و شیعه؛ رسول جعفریان
- تنزیه الانبیاء؛ سید مرتضی
- منهاج السنة؛ ابن تیمیه

اخلاق و تربیت اسلامی (۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: اخلاق و تربیت اسلامی (۱)

هدف: آشنایی با آداب تعلیم و تربیت از دیدگاه اسلام.

سرفصل دروس:

- **تربیت اسلامی**
- **کلیات** (مفهوم تربیت، موضوع تربیت و رابطه آن با تعلیم)
- **ویژگی های تربیت در اسلام** (هدایت، پویایی، عقلانی و انقلابی)
- **عوامل تربیت** (وراثت و محیط)خانواده، مدرسه، گروه همسالان
- **روشهای تربیت** (الگویی، محبت، تکریم شخصیت، موعظه)قصه و پند و اندرز(پاداش و تنبیه...)
- **مراحل رشد و تربیت از دیدگاه اسلامی** (کودکی، نوجوانی، جوانی)
- **هدفهای تربیت اسلامی** (هدف غایی (قرب الی ا...) اهداف متوسط) پرستش خداوند، استقلال انسان، پرورش روح عدالتخواهی، تعلیم حکمت

منابع پیشنهادی:

- تعلیم و تربیت اسلامی؛ دکتر مهدی صالحی
- نظام تربیتی در اسلام؛ باقر شریف
- آداب تعلیم و تعلم در اسلام؛ شهید ثانی
- اسلام و تعلیم و تربیت؛ محمد باقر حجتی
- آداب المتعلمین؛ خواجه نصیرالدین طوسی
- احیاء علوم الدین؛ ابو حامد محمد غزالی
- تعلیم و تعلم از دیدگاه شهید ثانی و امام خمینی؛ احمد فهری
- نظام تربیتی در اسلام؛ شریف باقر قریشی
- تهذیب الاخلاق؛ احمد ابن محمد ابن مسکویه رازی

اخلاق و تربیت اسلامی (۳)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: اخلاق و تربیت اسلامی (۲)

هدف: آشنایی با آداب تعلیم و تربیت از دیدگاه اسلام.

سرفصل دروس:

- **آداب تعلیم و تعلم**
- **کلیات** (مفهوم ادب، تعلیم و تعلم، ارزش علم، اهمیت و ضرورت بحث)
- **آداب و وظایف معلم و متعلم**

الف) آداب و وظایف مشترک (اخلاص، حسن خلق، توکل و عمل به دانسته ها)

ب) آداب و وظایف معلم، در خلال اشتغالات علمی و سایر حالات (شایستگی علمی، محبت، شهامت و اظهار حق و...)

ج) آداب و وظایف متعلم در خلال اشتغالات علمی و سایر حالات (تصفیه و پالایش دل، غنیمت شمردن ایام تحصیل و...)

منابع پیشنهادی:

اصلی:

- تعلیم و تربیت اسلامی؛ دکتر مهدی صالحی
- نظام تربیتی در اسلام؛ باقر شریف
- آداب تعلیم و تعلم در اسلام؛ شهید ثانی
- اسلام و تعلیم و تربیت؛ محمد باقر حجتی

فرعی:

- آداب المتعلمین؛ خواجه نصیرالدین طوسی
- احیاء علوم الدین؛ ابو حامد محمد غزالی
- تعلیم و تعلم از دیدگاه شهید ثانی و امام خمینی؛ احمد فهری
- نظام تربیتی در اسلام؛ شریف باقر قریشی
- تهذیب الاخلاق؛ احمد ابن محمد ابن مسکویه رازی

زن در اسلام (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با دیدگاه اسلام در ارتباط با شخصیت زن.

سرفصل دروس:

- **کلیات** (مفاهیم، دیدگاه ادیان و متفکران، سابقه پژوهش)
- **مبانی نظری اسلام درباره زن**
- اشتراکات زن و مرد شامل حقیقت و هویت انسانی، استعدادهای درونی، امکانات بیرونی، هدف های غایی، ارزش های انسانی و تکامل و انحطاط
- تفاوت های زن و مرد شامل تفاوت های فیزیکی، روانی، راز تفاوت زن و مرد
- مبانی فکری غرب در نگرش به شخصیت زن

منابع پیشنهادی

اصلی:

- درآمدی بر نظام شخصیت زن در اسلام؛ محمد رضا زیبایی نژاد و محمد تقی سبحانی
- جستاری بر هستی شناسی زن؛ احمد طاهری
- زن در آینه جمال و جلال؛ آیت ا... جوادی

فرعی:

- روانشناسی زنان؛ پرفسور ژانت تاید، ترجمه بهزاد رحمتی
- مقدمه ای بر روانشناسی زن؛ سید مجتبی هاشمی رکاوندی
- روانشناسی زن در نهج البلاغه؛ مریم معین الاسلام
- زن از دیدگاه نهج البلاغه؛ فاطمه علایی رحمانی
- راز آشکار؛ احمد حسینی
- زن از منظر اسلام؛ فریده مصطفوی

راه کارهای اجرایی:

- این درس در ترم های هشتم و نهم ارایه شود.
- شبهات در خصوص زنان در ضمن ارایه سرفصل‌ها مطرح و پاسخ داده شود.

زن در اسلام (۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: زن در اسلام (۱)

هدف: آشنایی با نظام حقوق زن در اسلام.

سرفصل دروس:

- کلیات (معنای حق، حق و تکلیف، حق و اخلاق)
- **حقوق زن در خانواده**
  - ازدواج دائم و موقت
  - طلاق و انواع آن
  - مهریه و فلسفه آن
  - نفقه
  - تمکین و نشوز
  - حضانت
  - تعدّد زوجات
  - خواستگاری
- حقوق زن در جامعه
  - حکومت و رهبری
  - قضاوت
  - دفاع و جهاد
  - اشتغال برای زنان
- **چگونگی حضور زن در جامعه**
  - پوشش زن و ...

منابع پیشنهادی

اصلی:

- حقوق زن در اسلام؛ استاد مطهری(ره)
- حقوق زن در اسلام و جهان؛ علّامه یحیی نوری
- دنیای زن؛ علّامه سید محمد حسین فضل ا...
- حجاب بیانگر شخصیت زن؛ محمدی اشتهاری
- الفصل فی احکام المرئة و البیت المسلم؛ عبدالکریم زیدان
- نقش و جایگاه زن در حقوق اسلامی؛ محمد حسین فضل ا...
- تفاوت زن و مرد در دیه و قصاص؛ ابراهیم شفیعی سروستانی

فرعی:

- ازدواج در اسلام؛ علی مشکینی
- انتخاب همسر؛ ابراهیم امینی
- اخلاق خانواده؛ حسین مظاهری
- تبیین های جامعه شناختی مهریه؛ سید حسین شرف الدین
- راز آشکار؛ احمد حسینیان

راه کارهای اجرایی:

- این درس در ترمهای هشتم و نهم ارایه شود.
- شبهات در ضمن ارایه عناوین سرفصل مطرح و پاسخ داده شود.

روش تحقیق و نگارش

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۱ واحد عملی و ۱ واحد نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با روش‌های گرد آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل آن.

سرفصل دروس:

مفاهیم و کلّیّـات

- مفهوم تحقیق و تألیف
- اهمّیّت تحقیق
- تاریخچه ی تحقیق
- اهداف تحقیق

انواع و روش های تحقیق

کتاب شناسی و روش استفاده از منابع

آیین نگارش

نویسندگی (خلاصه نویسی، مقاله نویسی، گزارش نویسی)

پایان نامه (طرح تحقیق، تنظیم)

اخلاق در پژوهش و نگارش

منابع پیشنهادی:

اصلی:

- متن «روش تحقیق» تدوین مرکز

فرعی:

- روش تحقیق ؛ دهنوی
- روش تحقیق ؛ دشتی
- بر بال قلم ؛ دکتر غلامرضا خاکی
- راهنمای نگارش و ویرایش ؛ احقی و ناصح

راه کارهای اجرایی درس:

فصل نویسندگی و پایان نامه نویسی به صورت کارگاه آموزشی اجرا می‌گردد.

کارورزی نویسندگی و ترجمه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۱ واحد عملی و ۱ واحد نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: کسب مهارت در امر نویسندگی و ترجمه.

سرفصل دروس:

فصل اول

ـ آئین نگارش

ـ اصول و قواعد نگارش

ـ الگوها و سبک های نگارش

ـ مراحل نگارش

فصل دوم

ـ آئین ویرایش

ـ انواع ویرایش

ـ مراحل ویرایش

فصل سوم

ـ فن ترجمه

ـ آشنایی با اصول و مبانی ترجمه

ـ آشنایی با سبک های ترجمه

ـ ترجمه یک متن (متناسب با نیازهای منطقه ای و توان علمی طلاب)

منابع پیشنهادی:

اصلی:

- کارورزی نویسندگی و ترجمه (متن مرکز)

فرعی:

ـ آئین نگارش؛ احد سمیعی

ـ راهنمای نگارش و ویرایش؛ غلامحسین زاده

ـ راهنمای نگارش و ویرایش؛ محمد جعفر یاحقی

- آموزش اصول و قواعد فن نگارش؛ آستان قدس رضوی
- هفت گفتار درباره ترجمه؛ صفری
- آئین ترجمه؛ حسین هژیر نژاد
- از فن نگارش تا هنر نویسندگی؛ احمد گیوی
- درباره ترجمه؛ نصرالله پور جوادی

راهکارهای اجرایی:

تمامی سرفصل‌ها به صورت عملی و با مشارکت دانش پژوهان ارائه می‌گردد، در پایان فصل اول به عنوان کار عملی هر یک از طلاب یک متن را نگارش و متن دیگر نگارش شده را ارزیابی می‌نمایند.

همچنین در پایان فصل دوم یک متن را ویرایش و یک متن ویرایش شده را ارزیابی نمایند در فصل سوم یک متن را ترجمه و متن ترجمه شده‌ای را ارزیابی می‌نمایند.

آشنایی با تاریخ و فرهنگ ایران

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: شناخت فرهنگ و تمدّن مردم ایران و تعامل آن با فرهنگ اسلام.

سرفصل دروس:

- کلّیات
  - مفاهیم (فرهنگ، ایران و...)
  - ریشه های فرهنگی
- **ساختار حکومت و آیین ملک داری**
- **طبقات و حقوق اجتماعی**
- **آیین های دینی و مذهبی**
- **سنّت های اجتماعی (اعیاد و جشن ها، سوگواری ها، پوشش، نام گذاری و...)**
- **زن و خانواده**
- **زبان و ادبیات**
- **هنر و معماری**
- **علوم و صنایع**
- **تعالی فرهنگ ایران و اسلام**

منابع پیشنهادی:

- فرهنگ ایرانی؛ محمدی
- تاریخ اجتماعی ایران؛ راوندی
- مبانی تاریخ اجتماعی ایران؛ شعبانی
- تاریخ ایران قبل از اسلام؛ زرّین کوب
- تاریخ ایران بعد از اسلام؛ زرین کوب
- تاریخ ایران؛ کمبریج
- خدمات متقابل ایران و اسلام؛ شهید مطهّری
- علم و تمدن در اسلام؛ سیدحسین نصر
- ایران در زمان ساسانیان؛ کریستی سن
- ایران از آغاز تا اسلام؛ گیرشمن
- ایران در قرون نخستین اسلامی؛ اشپولر

روان شناسی عمومی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با مفهوم روان شناسی و روش های آن، تشخیص جایگاه روان شناسی در بین سایر علوم و رابطه ی آن با سایر علوم، بررسی رفتار موجودات زنده (به ویژه انسان) و بررسی اجمالی و کلی مباحثی که در دروس اختصاصی روان شناسی مورد بحث قرار می گیرد.

سرفصل دروس:

کلیات:

- تعریف روان شناسی
- ماهیت علمی روان شناسی
- موضوع روان شناسی
- تاریخچه ی مختصر علم روان شناسی
- اهداف و روش های علم روان شناسی
- روش های تحقیق در علم روان شناسی
- رابطه ی روان شناسی با سایر علوم
- تعریف و موضوع رشته های تخصصی روان شناسی

مباحث روان شناختی

- عوامل مؤثر بر رفتار
- احساس و ادراک
- هوش
- یادگیری و انواع مختلف آن

منابع پیشنهادی:

اصلی:

- زمینه روان شناسی (ج۱)؛ اتکین سون و دیگران

فرعی:

- اصول روان شناسی عمومی؛ سیروس عظیمی
- کلیات روان شناسی؛ تبریز، اوار

- Introduction to Psychology Etkin Son R.

راه کارهای اجرایی:

تدریس به همراه مشارکت فراگیردر ضمن تدریس.

روان شناسی اجتماعی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: روان شناسی عمومی

هدف: آشنایی با یکی از رشته‌های خاص علوم اجتماعی که رابطه‌ی نزدیکی با جامعه شناسی و روان شناسی دارد و عملاً قلمروی از مسایل جامعه شناسی را شامل می‌شود که همان مسایل روانی اجتماعی و خصوصیات گروه‌های کوچک است.

سرفصل دروس:

- کلیات
- مقدّمه و تاریخچه روان شناسی اجتماعی
- تعریف روان شناسی اجتماعی
- هدف و قلمرو روان شناسی اجتماعی
- روابط روان شناسی اجتماعی با رشته های نزدیک
- روش های تحقیق در روان شناسی اجتماعی
- ادراک اجتماعی
  - تخیّل
  - حافظه
  - هوش
- روان شناسی اجتماعی گروه ها
  - کلیات
  - ادراک اجتماعی
  - جاذبه میان فردی
  - پیش داوری
  - پرخاشگری
  - رفتار حمایتی
  - نگرش
  - زمینه های جدید تحقیق

- نفوذ اجتماعی
- آسیب شناسی اجتماعی

منابع پیشنهادی:

اصلی:

- روان شناسی اجتماعی؛ البوت اروتسون

فرعی:

- روان شناسی اجتماعی؛ آن ماری، روشیلاو
- روان شناسی اجتماعی از آغاز تاکنون؛ گوردون ویلارد آلپورت
- روان شناسی اجتماعی؛ لئونارد برکوتیس
- روان شناسی اجتماعی؛ یوسف کریمی
- روان شناسی تعامل اجتماعی رفتار؛ ژوزف فرگاس
- درآمدی بر روان شناسی اجتماعی؛ هدایت ا... ستوده

7. Social Psychology Across Culture Smith P.B.

8. Social Psychology Smith E.R.

راه کارهای اجرایی:

- تدریس به همراه مشارکت فعّال فراگیران

مشاوره تحصیلی ـ تربیتی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: روانشناسی رشد

هدف: آشنایی با اصول و مبانی مشاوره تحصیلی ـ تربیتی.

سرفصل دروس:

ـ **کلیات مشاوره** (اهمّیت و ضرورت مشاوره، تاریخچه، تعریف، ماهیت و اهداف)

ـ **قلمروهای مشاوره** (با تأکید بر مشاوره):

ـ تحصیلی

ـ خانواده

ـ مشکلات خاص مانند (اعتیاد، طلاق و ...)

ـ **انواع مشاوره**

ـ مشاوره فردی

ـ مشاوره گروهی

ـ **نظریه های مشاوره**

ـ رفتاری نگر

ـ شناختی نگر

ـ انسانی نگر

ـ تلفیقی

ـ فنون ابزار شناخت در مشاوره (مشاهده، پرسشنامه، شرح حال نویسی، مصاحبه، انواع تست)

ـ مهارتهای مشاوره (مهارت ارتباط، جلب اعتماد، طرح سئوال و ...)

ـ **شرایط لازم در محیط (اتاق) مشاوره**

ـ **بررسی ساختار و فرایند یک جلسه مشاوره**

ـ **ویژگی های مشاوره** (شناختی، عاطفی، مهارتی یا حرفه ای)

ـ **وظایف یا مسئولیت های حرفه ای مشاور در ارتباط با عناصر آموزشگاه**

ـ در ارتباط با معلمان

- در ارتباط با مدیران
- در ارتباط با دانشجویان

منابع پیشنهادی

اصلی:

- اصول و فنون راهنمایی و مشاوره در آموزش و پرورش؛ یوسف اردبیلی
- مشاوره: مبانی روان شناختی؛ محمد خدایاری فرد
- راهنمایی و مشاوره از دیدگاه اسلام؛ محمد رضا مطهری

فرعی:

- پویایی گروه و مشاوره گروهی؛ عبدا... شفیع آبادی
- راهنمایی تحصیلی و سیستم های مختلف آن؛ مهدی حسینی
- راهنمایی و مشاوره در دوره های تحصیلی؛ احمد صافی
- راهنمایی تحصیلی و شغلی؛ عبدا... شفیع آبادی
- راهنمایی

و مشاوره؛ شکوه نوایی نژاد

راه کارهای اجرایی:

- دیدگاه اسلام، در صورت امکان، در ضمن هر یک از عناوین سرفصل آورده شود.

تفسیر ترتیبی (۳)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۱ واحد نظری ۱ واحد عملی

پیش نیاز: تفسیر ترتیبی (۲)

هدف: آشنایی با محتوا و مضامین قرآن و متون اساسی تفسیر (در روش قرآن به قرآن).

سرفصل دروس:

ـ آشنایی با توضیح و تفسیر آیات جزء پنجم و ششم قرآن کریم در تفسیرالمیزان

منابع پیشنهادی:

اصلی:

ـ تفسیر المیزان؛ علّامه طباطبایی

فرعی:

ـ تفسیر نمونه؛ آیة الله مکارم شیرازی

ـ تفسیر المنار؛ رشید رضا

راه کارهای اجرایی:

ـ در تدریس، به بحث «البیان» در المیزان توجه شود و مباحث دیگر آن به مطالعه ی دانش پژوهان واگذار گردد.

ـ در هر جلسه درسی یک ساعته حدود ۱۰ آیه قرآن از تفسیرالمیزان تدریس شود. (و مقداری از متن در کلاس خوانده شود)

تفسیر موضوعی قرآن (۳)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: تفسیر موضوعی قرآن(۲)

هدف: شناخت خدا و صفات او و مراحل توحید از منظر قرآن.

سرفصل دروس:

کلّیـات :

- ضرورت و اهمیّت خداشناسی
- بررسی میزان توجّه قرآن به اصل خداشناسی
- شیوه ی مطالعه آیات قرآن در زمینه ی خداشناسی با اشاره به سبک تفسیر موضوعی
- بررسی پیشینه ی بحث و آشنایی با اهمّ منابع

- راه های خداشناسی

- راه فطرت آیه فطرت (روم / ۳۰) و آیه ذر (اعراف / ۱۷۲)
- راه آیات الهی درآفاق و انفس (با اشاره به آیاتی از سوره ی مبارکه نحل / و: بقره / ١٦٤، فاطر ۱۵، طور / ۳۵، دهر/۱و...)

- شناخت توحید

- اقسام توحید (توحید ذاتی، توحید صفاتی، توحید عبادی، توحید ربوبی و...)
- دلایل قرآن بر اثبات انواع توحید با اشاره به سوره اخلاص و آیات رعد / ١٦، انعام / ۱۰۲، انبیاء / ۲۲، مؤمنون / ۱۹ و...

- شناخت اسما و صفات الهی

- صفات جمالیه (علم، قدرت، حیات، سمع و بصر، ادراک، اراده)
- صفات جلالیه (مرکب نیست، جسم نیست، زمان و مکان ندارد، حرکت و تحوّل ندارد)

- شناخت عدل الهی، با اشاره ای به آیات و مباحث زیر:

- قضاء و قدر
- جبر و اختیار
- خیر و شرّ
- هدایت و ضلالت

منابع پیشنهادی:

اصلی:

- جزوه استاد با استفاده از منابع زیر:
- الالهیات (ج۱ و ۲)؛ آیة الله سبحانی
- منشور جاوید؛ آیة الله سبحانی
- الله خالق الکون؛ جعفر الهادی
- معارف قرآن (ج۱)؛ آیة الله مصباح
- پیام قرآن (ج ۳ و ۴)؛ آیة الله مکارم
- تفسیر قرآن مجید؛ آیة الله جوادی
- اسماء و صفات الهی؛ دکتر محقّق
- خدا در قرآن؛ آیة الله دکتر بهشتی

راه کارهای اجرایی درس:

- ۱۰٪ ساعات درس به بررسی کلّیّات؛ ۳۰٪ ساعات برای مبحث راه‌های خداشناسی در قرآن و برای هر یک از عناوین کلی بعدی ۲۰٪ جلسات اختصاص یابد.

- به خاطر پرهیز از تکرار مباحث کلامی، رویکرد مباحث در این درس قرآنی، و بر اساس تفسیر موضوعی قرآن خواهد بود.

و نیز به پیشینه‌ی دروس عقاید و کلام طلاب توجّه شود.

نیازهای منطقه‌ای

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: عقائد اسلامی

هدف: آشنایی با مهم ترین شبهات وارد علیه دین و تسلط نسبت به پاسخگویی آنها و مباحث خاص منطقه ای.

سرفصل دروس:

الف) اجتهاد و تقلید

- ارتداد
- مجازات های دینی

ب) شناخت دین، دامنه، قلمرو آن و ...

- شبهات علیه دین
- دین و مقتضیات زمان
- دین و محدودیت اجتماعی
- دین و اجتماع
- دین و سیاست
- دین و عقلانیت
- دین و دنیا
- دین و حقوق زن
- دین و آزادی بیان

ج) مباحث خاص منطقه‌ای

- اسماعیلیه
- بهائیت
- اهل غلوّ
- اباضیه

منابع پیشنهادی:

- احتجاج؛ طبرسی
- علی و فلسفه الهی؛ علاّمه طباطبائی (ره)
- دین شناسی؛ آیت الله جوادی آملی
- شریعت در آیینه معرفت؛ آیت الله جوادی آملی
- مبانی کلامی اجتهاد؛ مهدی هادوی تهرانی
- قلمرو دین؛ آیت الله آملی
- جامعیت و کمال دین؛ علی ربانی گلپایگانی
- مقتضیات زمان، شهید مطهری

راه کارهای اجرایی درس:

- استاد با نظرخواهی از دانش پژوهان اهم موضوعات ارائه شده را انتخاب و تدریس نماید.
- تحقیق و یا کنفرانس در این درس توصیه می شود.